Grammar Appendix

GETTING STARTED

Present Simple

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I / You **go** He / She / It **goes** We / You / They **go**	I / You **do not (don't) go** He / She / It **does not (doesn't) go** We / You / They **do not (don't) go**	**Do** I / you **go**? **Does** he / she / it **go**? **Do** we / you / they **go**?

Uses	Examples	Adverbs of frequency / Time expressions
A regular habit or routine	*I go to work by bus.*	always, usually, generally, regularly, occasionally, frequently, often, sometimes, rarely, seldom, never at 1 o'clock, at night, in the morning, on Fridays, every week, once a month, how often ...?
A general truth or scientific fact	*The sun is a star.*	
Stative verbs	*I don't feel well.*	

Present Continuous

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I **am asking** You **are asking** He / She / It **is asking** We / You / They **are asking**	I **am (I'm) not asking** You **are not (aren't) asking** He / She / It **is not (isn't) asking** We / You / They **are not (aren't) asking**	**Am** I **asking**? **Are** you **asking**? **Is** he / she / it **asking**? **Are** we / you / they **asking**?

Uses	Examples	Time expressions
An action which is happening now	*She is listening to the radio right now.*	now, right now, at the moment
A temporary action	*Greg is installing new software today.*	this year, at present, today, these days, this month
A definite plan for the near future	*They are having fish and chips tonight.*	this evening, tonight, tomorrow, next Friday / week / year

Stative Verbs

Ekintzak baino egoerak adierazten dituzte eta *Present Simple* aldian erabiltzen dira. Honako ezaugarri hauekin dute lotura:

- emozioekin eta sentimenduekin (**dislike, enjoy, hate, hope, like, love, prefer, want**),
- pentsamenduarekin eta iritziarekin (**believe, forget, guess, know, remember, think, understand**),
- pertzepzioarekin eta zentzumenekin (**feel, hear, see, smell, sound, taste, touch**),
- prezioekin eta neurriekin (**cost, measure, weigh**) eta
- jabetzarekin (**belong, have, own**).

Batzuek egoera eta ekintza adieraz ditzakete. Horregatik, *Present Simple* nahiz *Present Continuous* aldiarekin erabiliko dira.

They think the basketball player is young.
(Saskibaloi jokalaria gaztea dela uste dute.) [egoera]

Tim is thinking about buying a new car.
(Auto berria erostea pentsatzen du Timek.) [ekintza]

See aditzak *Present Continuous* aldian, bizkitartean, aldez aurretik finkaturiko etorkizuneko ekintza adierazten du.

We are seeing our grandparents tomorrow.
(Bihar aitona-amonak ikusiko ditugu.) [Gelditua gaude.]

Past Simple

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I / You **worked**	I / You **did not (didn't) work**	**Did** I / you **work**?
He / She / It **worked**	He / She / It **did not (didn't) work**	**Did** he / she / it **work**?
We / You / They **worked**	We / You / They **did not (didn't) work**	**Did** we / you / they **work**?

Uses	Examples	Time expressions
A completed action in the past	*Last year, my uncle won the lottery.*	yesterday, last week / year, two days ago, in 2007, in the 1980s, in the 18th century, when, then
A series of completed actions in the past	*I asked him a question and he answered quickly.*	

Past Continuous

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I **was running**	I **was not (wasn't) running**	**Was** I **running**?
You **were running**	You **were not (weren't) running**	**Were** you **running**?
He / She / It **was running**	He / She / It **was not (wasn't) running**	**Was** he / she / it **running**?
We / You / They **were running**	We / You / They **were not (weren't) running**	**Were** we / you / they **running**?

Uses	Examples	Time expressions
An incomplete action in progress at a specific time in the past	*At 10 o'clock last night, he was watching a film.*	last night / week / year, at 4 o'clock
An incomplete action interrupted by another action	*Sarah was reading a book when I phoned her.*	when, while, as
Two incomplete actions in progress at the same time in the past	*They were talking quietly while the baby was sleeping.*	

Present Perfect Simple

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I / You **have eaten**	I / You **have not (haven't) eaten**	**Have** I / you **eaten**?
He / She / It **has eaten**	He / She / It **has not (hasn't) eaten**	**Has** he / she / it **eaten**?
We / You / They **have eaten**	We / You / They **have not (haven't) eaten**	**Have** we / you / they **eaten**?

Uses	Examples	Time expressions
An action that began in the past and continues until the present	*Peter has worked in this restaurant for two years.*	never, ever, already, just, yet, recently, lately, how long ...?, for, since, in recent years
An action that took place at an undetermined time in the past, but is connected to the present	*They have recently released their first album.*	

Past Perfect Simple

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I / You **had fallen**	I / You **had not (hadn't) fallen**	**Had** I / you **fallen**?
He / She / It **had fallen**	He / She / It **had not (hadn't) fallen**	**Had** he / she / it **fallen**?
We / You / They **had fallen**	We / You / They **had not (hadn't) fallen**	**Had** we / you / they **fallen**?

Uses	Examples	Time expressions
A completed action which took place before another action in the past	*John had returned from his walk before I arrived.*	already, by the time, after, before, until, never, just

Future Simple

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I / You **will win**	I / You **will not** (**won't**) **win**	**Will** I / you **win**?
He / She / It **will win**	He / She / It **will not** (**won't**) **win**	**Will** he / she / it **win**?
We / You / They **will win**	We / You / They **will not** (**won't**) **win**	**Will** we / you / they **win**?

Uses	Examples	Time expressions
A prediction	*Tomorrow, it will snow in some regions.*	this evening, in an hour, at 2 o'clock, later, tomorrow, next month / year, soon, in a few weeks, in the future, on 1st May
A timetable	*Our break will end at 3 o'clock.*	
A spontaneous decision	*I feel sleepy. I will go to bed.*	

Be going to

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I **am going to eat**	I **am not going to eat**	**Am** I **going to eat**?
You **are going to eat**	You **are not** (**aren't**) **going to eat**	**Are** you **going to eat**?
He / She / It **is going to eat**	He / She / It **is not** (**isn't**) **going to eat**	**Is** he / she / it **going to eat**?
We / You / They **are going to eat**	We / You / They **are not** (**aren't**) **going to eat**	**Are** we / you / they **going to eat**?

Uses	Examples	Time expressions
A planned action for the future	*Sandy is going to play tennis with her cousin later.*	this evening, later, in an hour, at 4 o'clock, tomorrow, soon, next month / year, in a few weeks, on 8th May
An action that is about to happen	*Look! That boy is going to dance in the street!*	

Present Continuous etorkizun zentzuarekin

Aldez aurretik finkatuta egonik, etorkizun hurbilean gauzatuko diren ekintzak adierazten ditu. Hitzartutako egitasmo pertsonalekin erabili ohi da.

Be going to egiturak asmoa adierazten du; honek, berriz, asmoa ez, baizik eta, aldez aurretik hitzartuta egonik, ziur gertatuko den ekintza. Esaldiak etorkizuneko denbora-esamoldea eramango du, ez orainaldikoa, eta horrek adierazten digu ez dela egiazko *Present Continuous* aldia.

She is getting married in July.
(Uztailean ezkonduko da.) [egitasmo hitzartua]

Future Perfect Simple

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I / You **will have lost**	I / You **will not** (**won't**) **have lost**	**Will** I / you **have lost**?
He / She / It **will have lost**	He / She / It **will not** (**won't**) **have lost**	**Will** he / she / it **have lost**?
We / You / They **will have lost**	We / You / They **will not** (**won't**) **have lost**	**Will** we / you / they **have lost**?

Uses	Examples	Time expressions
A completed action at a certain future time	*Fred will have moved from his flat by the end of March.*	by this time next week, by 3 o'clock, by the end of ..., by then, by August, in four months

Future Continuous

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I / You **will be swimming**	I / You **will not** (**won't**) **be swimming**	**Will** I / you **be swimming**?
He / She / It **will be swimming**	He / She / It **will not** (**won't**) **be swimming**	**Will** he / she / it **be swimming**?
We / You / They **will be swimming**	We / You / They **will not** (**won't**) **be swimming**	**Will** we / you / they **be swimming**?

Uses	Examples	Time expressions
An action in progress at a certain future time	*At this time next Monday, they will be taking a train to Paris.*	at this time tomorrow / next ... , on Thursday, in the next decade

UNIT 1 A Way with Words

Present Perfect Simple

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I / You **have eaten** He / She / It **has eaten** We / You / They **have eaten**	I / You **have not (haven't) eaten** He / She / It **has not (hasn't) eaten** We / You / They **have not (haven't) eaten**	**Have** I / you **eaten**? **Has** he / she / it **eaten**? **Have** we / you / they **eaten**?

Uses	Examples	Time expressions
An action that began in the past and continues until the present	*She has studied English for three years.*	never, ever, already, just, yet, recently, lately, how long ...?, for, since, in recent years
An action that took place at an undetermined time in the past, but is connected to the present	*I have downloaded the document.*	

Egitura

Baiezkoa: subjektua + **have** / **has** + aditz nagusiaren partizipioarekin osatzen da.

Ezezkoa: subjektua + **have** / **has** + **not** (edo **n't**) + aditz nagusiaren partizipioa.

Galderazkoa: Have / **Has** + subjektua + aditz nagusiaren partizipioa.

Erabilerak

- Iraganean hasi eta gaur egun oraindik jarraipena duten ekintzez hitz egiteko. Horregatik, batzuetan, aditz-denbora hori itzultzerakoan, orainaldia hautatzen da.
- Iraganekoak izan arren, gaur egun oraindik ondorioak agerian dituzten ekintzei buruz hitz egiteko.
- Ekintza gertatu berria dela adierazteko. Kasu horretan **just** erabiltzen da aditz laguntzailearen eta partizipioaren artean.

  She has just joined the gym.
  (Gimnasio batean izena eman du oraintsu.)

Never, **ever**, **already** eta **just** aditz laguntzailearen (**have**) eta partizipioaren artean kokatzen dira; **yet**, aldiz, beti esaldiaren bukaeran.

He has never studied a foreign language before.
(Inoiz lehenagotik ez du atzerriko hizkuntzarik ikasi.)

Have you written the essay yet?
(Idatzi al duzu idazlana jada?)

Baiezkoetan **just**, **never** eta **already** erabiltzen dira; ezezkoetan **yet**; galderetan, berriz, **already**, **ever**, **yet** eta **just**.

I've already apologised to her.
(Barkamena eskatu diot jada.)

The lesson hasn't started yet.
(Klasea ez da oraindik hasi.)

Have you ever found a typo in a book?
(Inoiz aurkitu al duzu akatsen bat liburu batean?)

How long ...? erabiliz, ekintzaren iraupenaz galdetzen dugu. Alegia, ekintza hasi zenetik zenbat denbora pasa den, kontuan izanda ekintzak iraun egiten duela oraindik.

How long have they lived abroad?
(Zenbat denbora da atzerrian bizi direla?)

For preposizioak ekintzak zenbat denbora iraun duen azaltzen du, eta **since** preposizioak ekintza hasi zeneko unea.

I have had this disease for two years / since 2010.
(Bi urte daramatzat gaixotasun honekin. / 2010az geroztik dut gaixotasun hau.)

Past Simple / Present Perfect Simple

Past Simple aditz-denborak iraganeko une zehatz batean jazotakoa adierazten du; *Present Perfect Simple*-k, berriz, ekintza denbora-tarte batean kokatzen du.

I raised some questions, but they haven't answered them yet.
(Galdera batzuk azaldu nituen, baina ez dituzte oraindik erantzun.)

Present Perfect Continuous

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I / You **have been sleeping** He / She / It **has been sleeping** We / You / They **have been sleeping**	I / You **have not (haven't) been sleeping** He / She / It **has not (hasn't) been sleeping** We / You / They **have not (haven't) been sleeping**	**Have** I / you **been sleeping**? **Has** he / she / it **been sleeping**? **Have** we / you / they **been sleeping**?

Uses	Examples	Time expressions
An action that started in the past and which still continues in the present	*How long have you been staying at the hotel?*	for a year, since 2002, how long ...? all night / morning / day / week
An action whose results are still apparent	*I'm tired. I have been reading* The Lord of the Rings *all night.*	

Egitura

Baiezkoa: subjektua + **have / has** + **been** + **-ing** bukaera daraman aditz nagusia.

Ezezkoa: subjektua + **have / has** + **not** (edo **n't**) + **been** + **-ing** daraman aditz nagusia.

Galderazkoa: **Have / Has** + subjektua + **been** + **-ing** bukaera daraman aditz nagusia.

Erabilerak

- Orain dela denboraldi bat hasi eta oraindik dirauten ekintzak adierazteko. *Present Perfect Continuous* aldiak ekintzaren iraupena nabarmentzen duenez, itzultzeko garaian "eraman + aditz nagusia –t(z)en" egituraz balia gaitezke.
- Bukatu berriak badira ere, emaitzak oraindik agerian dituzten ekintzak adierazteko.

Aditz-aldi horrekin erabiltzen diren denbora-esamoldeek denbora-aldia adierazi behar dute eta ez une zehatza.

Future Perfect Simple

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I / You **will have lost**	I / You **will not** (**won't**) **have lost**	**Will** I / you **have lost**?
He / She / It **will have lost**	He / She / It **will not** (**won't**) **have lost**	**Will** he / she / it **have lost**?
We / You / They **will have lost**	We / You / They **will not** (**won't**) **have lost**	**Will** we / you / they **have lost**?

Uses	Examples	Time expressions
A completed action at a certain future time	*I will have lost six kilos by the end of the year.*	by this time next week, by 3 o'clock, by the end of ..., by then, by August, in four months

Egitura

Baiezkoa: subjektua + **will have** + aditz nagusiaren partizipioarekin eratzen da.

Ezezkoa: subjektua + **will not** (edo **won't**) **have** + partizipioarekin osatzen da.

Galderazkoa: Will + subjektua + **have** + partizipioa.

Erabilerak

- Etorkizuneko une zehatz batean ekintza amaituta egongo dela adierazteko.

Past Perfect Simple

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I / You **had fallen**	I / You **had not (hadn't) fallen**	**Had** I / you **fallen**?
He / She / It **had fallen**	He / She / It **had not (hadn't) fallen**	**Had** he / she / it **fallen**?
We / You / They **had fallen**	We / You / They **had not (hadn't) fallen**	**Had** we / you / they **fallen**?

Uses	Examples	Time expressions
A completed action which took place before another action in the past	*By the time I looked, the fox had already gone.*	already, by the time, after, before, until, never, just

Egitura

Baiezkoa: subjektua + **had** + aditz nagusiaren partizipioarekin eratzen da.

Ezezkoa: subjektua + **had not** (edo **hadn't**) + aditz nagusiaren partizipioa.

Galderazkoa: Had + subjektua + aditzaren partizipioa.

Erabilerak

- Ekintza bat beste ekintza baten aurretik burutu zela adierazteko. Azken hori *Past Simple* aditz-denboran doa.

Past Perfect Continuous

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I / You **had been studying**	I / You **had not (hadn't) been studying**	**Had** I / you **been studying**?
He / She / It **had been studying**	He / She / It **had not (hadn't) been studying**	**Had** he / she / it **been studying**?
We / You / They **had been studying**	We / You / They **had not (hadn't) been studying**	**Had** we / you / they **been studying**?

Uses	Examples	Time expressions
An action which continued up to another past action	*They had been studying for two hours before we arrived.*	for hours, since last April, all morning, when, until, before

Egitura

Baiezkoa: subjektua + **had** + **been** + **-ing** amaiera daraman aditz nagusia. Forma bera du pertsona guztiekin.

Ezezkoa: subjektua + **had not** (edo **hadn't**) + **been** + **-ing** amaieradun aditz nagusia.

Galderazkoa: Had + subjektua + **been** + aditz nagusi **-ing** bukaerarekin.

Erabilerak

- Lehenaldiko ekintza laburren aurretik luzaroan gertatzen ari ziren ekintzak adierazteko. "Eraman, aritu, egon" aditzen iragana dugu maiz aditz-aldi hau itzultzeko baliabidea.

  She had been teaching English for 20 years when she retired.
  (20 urte zeramatzan ingelesa irakasten erretiratu zenean.)

Ohikoena bi ekintzok juntagailu batez lotuak aurkitzea da: denborazkoa izan daiteke hori, (**when**, **until**, **before**), kontzesiboa (**although**) edo kausazkoa (**because**).

He had been going to the doctor for weeks before they found out what was wrong with him.
(Asteak zeramatzan sendagilearena joaten, zer gertatzen zitzaion aurkitu zuten aurretik.)

be used to / get used to

Be used to formak "ohituta egon" adiera du; aldiz, **get used to** forma ohitzearen prozesuarekin lotua dago. Kasu bietan, **to** partikularen atzean izena ala gerundioa doa.

Azken bi egitura horiek ez dute zerikusirik aurretik ikusi duzun **used to** egiturarekin. Bi egitura horietako **used** ez baita aditza, adjektiboa baizik.

Used formari laguntzen dioten aditzak **be** eta **get** dira, eta horiek jokatu egiten dira.

I am used to communicating in sign language.
(Ohituta nago zeinuen hizkuntzan komunikatzen.)

She is getting used to her new job.
(Lan berriarekin ohitzen ari da.)

He got used to the accent as soon as he arrived.
(Iritsi bezain laster ohitu zen azentu berriarekin.)

We shouldn't get used to living in their house.
(Ez genuke haien etxean bizitzen ohitu behar.)

used to / would

Iraganean ohikoak ziren baina gaur egun gertatzen ez diren ekintzak deskribatzen dituzte. Horregatik, arrunta da esaldian maiztasun-adberbioak nahiz -esamoldeak agertzea.

Every Sunday, he used to watch a film with his brother.
(Igandero anaiarekin ikusten / ikusi ohi zuen film bat.)

When I lived in the countryside, I would always go everywhere by car.
(Landan bizi nintzenean autoz joaten / joan ohi nintzen beti leku guztietara.)

Used to, halaber, iraganeko egoerei buruz hitz egiteko ere erabiltzen da, eta orduan ez dugu maiztasunezko "ohi" edo -t(z)en amaiera daramala itzuliko, lehenaldi soilaz baizik. Kasu horretan ezin da **would** erabili.

I used to work in this bank. (Nik banku honetan egiten nuen lan.)

**I would work in this bank.* [Ez da zuzena.]

Used to egiturak ez du orainaldiko formarik. Ezezko nahiz galderazko esaldietan **did** laguntzailea erabili beharra dugu, eta, orduan, **used to** aditzak bukaerako **d** galtzen du.

Did you use to study at the library when you were in college?
(Liburutegian ikasten / ikasi ohi zenuen unibertsitatean zeundela?)

Izenak osatzeko atzizkiak

Atzizkiak hitz batzuei gehitzen dizkiegun bukaerak dira, horrela, beste hitz berri batzuk sortzeko.

Izenak osatzeko atzizkien artean erabilienak: **-ment, -tion / -sion, -ness, -ship, -ity, -ence / -ance** eta **-er / -or** ditugu. Honatx adibide batzuk:

announce (aditzera eman)	*announce**ment*** (iragarpen)
punctuate (puntuatu)	*punctua**tion*** (puntuazio)
conclude (ondorioztatu)	*conclu**sion*** (ondorio)
happy (zoriontsu)	*happi**ness*** (zoriontasun)
champion (txapeldun)	*champion**ship*** (txapelketa)
personal (pertsonal)	*personal**ity*** (nortasun)
indifferent (axolagabe)	*indiffer**ence*** (axolagabetasun)
annoy (gogait egin)	*annoy**ance*** (gogaikarri)
run (korrika egin)	*runn**er*** (korrikalari)
sail (nabigatu)	*sail**or*** (nabigatzaile)

Adjektiboak eratzeko atzizkiak

Izenei eta aditzei eransten zaizkien atzizkiak dira honako hauek, adjektiboak lortzeko: **-able / -ible**, **-al**, **-ful**, **-less**, **-ive**, **-ous** eta **-ate**.

value (balio)	*valu**able*** (baliotsu)
contempt (mespretxu)	*contempt**ible*** (mespretxagarri)
comic (komiki)	*comic**al*** (komiko)
truth (egia)	*truth**ful*** (egiazko, benetako)
pain (min)	*pain**less*** (minik gabeko)
attract (erakarri)	*attract**ive*** (erakargarri)
mystery (misterio)	*mysteri**ous*** (misteriotsu)
consider (kontuan izan)	*consider**ate*** (zentzudun)

Izen batzuekin goiko aurrizkietako bat baino gehiago erabil daitezke:

*care**ful*** – *care**less*** *harm**ful*** – *harm**less***

Beste batzuek, aldiz, bakarra onartzen dute:

*home**less*** – **home**ful*** **peace**less*** – *peace**ful***

Eta aditzetatik adjektiboak erdiesteko beste bi atzizki ditugu: **-ed** eta **-ing**.

bore (aspertu)	*bor**ed*** (aspertuta)
	*bor**ing*** (aspergarri)

-ed bukaeradun adjektiboarekin deskribatuko dugu pertsona edo gauza batek ondorio zehatz bat sentitzen edo jasaten duela; **-ing** amaieradun adjektiboarekin, berriz, ondorio hori eragiten duen pertsona edo gauza.

I'm bored when I go out with Sam because he is boring.
(Aspertu egiten naiz Samekin ateratzen naizenean, aspergarria baita.)

UNIT 2 Advert Alert

ZEHAR ESTILOA		
Tense	Direct Speech	Reported Speech
Present Simple	*"He stays at a hotel," she said.*	*She said that he stayed at a hotel.*
Present Continuous	*"He is staying at a hotel," she said.*	*She said that he was staying at a hotel.*
Past Simple	*"He stayed at a hotel," she said.*	*She said that he had stayed at a hotel.*
Past Continuous	*"He was staying at a hotel," she said.*	*She said that he had been staying at a hotel.*
Present Perfect Simple	*"He has stayed at a hotel," she said.*	*She said that he had stayed at a hotel.*
Present Perfect Continuous	*"He has been staying at a hotel," she said.*	*She said that he had been staying at a hotel.*
Past Perfect Simple	*"He had stayed at a hotel," she said.*	*She said that he had stayed at a hotel.*
Past Perfect Continuous	*"He had been staying at a hotel," she said.*	*She said that he had been staying at a hotel.*
Future Simple	*"He will stay at a hotel," she said.*	*She said that he would stay at a hotel.*

Aldaketak moduzkoetan	
Direct Speech	Reported Speech
can	could
may	might
must / have to	must / had to
will	would

Aldaketak zenbait hitz eta esamoldetan	
Direct Speech	Reported Speech
now	then
today	that day
tonight	that night
yesterday	the previous day / the day before
last week	the previous week / the week before
a month ago	the previous month / the month before
tomorrow	the following day / the day after / the next day
next week	the following week / the week after
here	there
this	that
these	those

Norbaitek esandakoa kontatzeko erabiltzen da, baina pertsona horrek erabilitako hitz berberak aipatu gabe.

Reported statements

Norbaitek esan berri duena orainaldian konta dezakegu. Horretarako, nahikoa da komatxoak kentzea, izenordain subjektua aldatzea, eta aditzaren pertsona ere aldatzea.

"She is hungry."

He says that she is hungry.
(Gose dela dio.)

Ohikoena, dena dela, zehar estiloko menpeko perpausaren aurrean doan aditza (normalean **say** edo **tell**) lehenaldian jartzea da. Eta, orduan, menpeko perpauseko aditzak atzera jauzia egingo du (*Present Simple* aldia *Past Simple* aldira pasatuko da, hori *Past Perfect Simple* deiturikora, etab.).

Komatxoak kentzeaz gain eta aditz-denborak aldatzeaz gain, ordea, beste aldaketa batzuk ere beharrezkoak dira; horrela bada, izenordainek eta denbora- nola leku-esamoldeek ere aldaketak jasango dituzte.

Menpeko perpausa **that** juntagailuaz hasten da, baina ingeles mintzatuan isildu egiten da.

"I'll buy this car today," Martha said.

Martha said (that) she would buy that car that day.
(Marthak esan zuen kotxe hura erosiko zuela egun hartan.)

Perpausak egia orokorra adierazten duenean, aditz-denborak ez du inolako aldaketarik jasaten.

"Major problems are hard to solve," she said.

She said that major problems are hard to solve.
(Arazo larriak konpontzea gaitza zela esan zuen.)

Dakizun bezala, zehar estiloari sarrera ematen dioten aditz arruntenak **say** eta **tell** dira. Azkenak **to** preposiziorik gabeko zeharkako osagarria darama beti; lehenak, **say** aditzak, aukeran du zeharkako osagarria eraman ala ez, baina badaraman kasuetan, preposizio horrekin joan beharra du.

"The price of advertising has increased," he said.

He told us that the price of advertising had increased.
He said that the price of advertising had increased.
He said to us that the price of advertising had increased.
(Publizitatearen prezioa igo egin zela esan zigun.)

Reported questions

Ingelesez bi motatako galderak daude:

- **Yes / No questions** motakoak, hots, "bai" edo "ez" batekin erantzun daitezkeenak. Era horretako galderak zehar estilora aldatzeko, **ask** aditza eta ondoren **if** edo **whether** partikula erabiliko dugu. Orain galderak perpaus arrunt izatera pasa direnez, ez dago subjektu-aditz arteko hurrenkera-aldaketarik, ez dago galdera-ikurrik, ez eta komatxorik ere.

  "Do you owe him money?" Paul asked her.
  Paul asked if / whether she owed him money.
  (Paulek galdetu zuen hark dirurik zor zion.)

- **Wh- questions** motakoak ezin dira "bai" edo "ez" batekin erantzun. Galdetzaile batekin hasten direnak ditugu hauek (**what**, **who**, **where**, **when**, **why**, **whose**, **how**, **how long**, etab.), eta zehar estilora pasatzerakoan, galdetzaile hori **if** edo **whether** partikulen tokian kokatuko dugu. Jarraian subjektua eta aditza joango dira, eta alde batera utziko ditugu galdera-marka nahiz komatxoak.

  "What is the budget for this project?" Anne asked.
  Anne asked what the budget for that project was.
  (Annek galdetu zuen zein zen proiektu hartarako aurrekontua.)

Reported orders / requests

Aginduak zehar estilora pasatzeko, aginteraren ordez infinitiboa erabiliko dugu. Baina infinitiboaren aurretik, agindua adierazten duen aditz bat erabiliko dugu, esate baterako, **tell** ala **order**, atzean zeharkako osagarria daramala. Badira beste aditz batzuk ere, aginduak adierazi ez arren, egitura hori jarraitzen dutenak: **ask** eta **beg** aditzak eskaerak adierazteko edo **warn** norbaiti ohartarazpen bat egiteko.

"Be careful with the new bike."
My mother warned me to be careful with the new bike.
(Nire amak bizikleta berriarekin kontuz ibiltzeko adierazi zidan.)

Ezezko perpaus bat dugunean, **not** kokatuko dugu **to** partikularen aurrean.

"Don't be so childish, please."
My father asked me not to be so childish.
(Aitak eskatu zidan ez hain umea izateko.)

Reported suggestions

Aurrena, subjektua jarriko dugu eta **suggest** edo **recommend** aditzak lehenaldian; ondoren, pertsona horrek iradokitakoa adieraziko dugu. **Advise** aditza ere erabil daiteke aholkuak emateko, edo **invite** gonbitea luzatzeko. Iradokizunak bi eratara pasatzen dira zehar estilora:

- **That** partikularekin hasten den perpaus bat osagarri zuzentzat erabiliz, bere subjektua eta aditza oinarrizko forman dituena.

  "Let's watch the new advert," Sarah suggested.
  Sarah suggested that we watch the new advert.
  (Iragarki berria ikus genezan iradoki zuen Sarahk.)

- Gerundioa erabiliz, subjekturik zehaztu gabe.

  "Turn left at the next intersection," he recommended.
  He recommended turning left at the next intersection.
  (Hurrengo bidegurutzean ezkerrera hartzeko gomendatu zigun.)

Reporting verbs

Zehar estiloari sarrera emateko gehien erabiltzen diren aditzak **say**, **tell** eta **ask** dira; horiek mezua helarazten digute soilik, informazio gehiago gaineratu barik. Baina hiztunaren intentzioa edo erabilitako doinua ere azaldu nahi baditugu, aipatutakoez gain **reporting verbs** ugari erabil ditzakegu:

- Baieztapenetarako: **admit**, **announce**, **answer**, **apologise**, **boast**, **claim**, **complain**, **declare**, **explain**, **inform**, **insist**, **mention**, **offer**, **remind**, **reply**, **state**
- Galderetarako: **enquire**, **request**, **want to know**, **wonder**
- Aginduetarako: **demand**, **order**, **shout**, **warn**
- Erreguetarako: **beg**
- Iradokizunetarako: **advise**, **invite**, **recommend**, **suggest**

  "I broke Sue's iPod."
  He admitted that he had broken Sue's iPod.
  (Sueren iPoda apurtu zuela aitortu zuen.)

  "Have you heard the good news?" Mary asked.
  Mary wanted to know if I had heard the good news.
  (Zorioneko albistea entzun al nuen jakin nahi zuen Maryk.)

  "Be quiet!" the teacher said.
  The teacher ordered us to be quiet.
  (Irakasleak isilik egoteko agindu zigun.)

  "Please, don't go away," the girl said.
  The girl begged me not to go away.
  (Ez alde egiteko erregutu zidan neskatoak.)

UNIT 3 Face the Music

Boz pasiboa		
Tense	Active	Passive
Present Simple	*Lady Gaga signs many autographs.*	*Many autographs are signed by Lady Gaga.*
Present Continuous	*Lady Gaga is signing many autographs.*	*Many autographs are being signed by Lady Gaga.*
Past Simple	*Lady Gaga signed many autographs.*	*Many autographs were signed by Lady Gaga.*
Past Continuous	*Lady Gaga was signing many autographs.*	*Many autographs were being signed by Lady Gaga.*
Present Perfect Simple	*Lady Gaga has signed many autographs.*	*Many autographs have been signed by Lady Gaga.*
Past Perfect Simple	*Lady Gaga had signed many autographs.*	*Many autographs had been signed by Lady Gaga.*
Future Simple	*Lady Gaga will sign many autographs.*	*Many autographs will be signed by Lady Gaga.*
Modals	*Lady Gaga should sign many autographs.*	*Many autographs should be signed by Lady Gaga.*
Modal Perfects	*Lady Gaga must have signed many autographs.*	*Many autographs must have been signed by Lady Gaga.*
have to	*Lady Gaga has to sign many autographs.*	*Many autographs have to be signed by Lady Gaga.*
be going to	*Lady Gaga is going to sign many autographs.*	*Many autographs are going to be signed by Lady Gaga.*

Egitura

Baiezkoa: subjektua + **to be** aditza + aditz nagusiaren partizipioarekin eratzen da.

Many artists are worshipped by their fans.
(Artista asko miretsi egiten dituzte euren jarraitzaileek.)

Ezezkoa: subjektua + **to be** aditza + **not** (edo **n't**) + aditz nagusiaren partizipioa. Perpausa moduzko aditzarekin, *Future Simple* aldiarekin, edo adizki elkartu batekin osatuta badago, moduzko aditza, **will** edo **have** / **has** ezeztatuko ditugu.

The Irish singer wasn't awarded the Grammy.
(Abeslari irlandarrak ez zuen Grammy saria lortu.)

Galderazkoa: to be + subjektua + aditz nagusiaren partizipioa. Perpausa moduzko aditzarekin, *Future Simple* aldiarekin edo adizki elkartu batekin osatua badago, perpaus pasiboa moduzkoarekin edo laguntzailearekin hasiko dugu, aktiboan bezalaxe.

Can the concert be called off because of the rain?
(Bertan behera geldi daiteke kontzertua euriagatik?)

Nola bilakatu perpaus aktibo bat pasibo

Perpaus aktibo bat pasibo nola bilakatzen den ikasi aurretik, jakin beharra dago boz pasiboa askoz arruntagoa dela ingelesez euskaraz baino; horregatik, itzultzeko garaian aditza boz aktiboan uztea hobesten da, forma inpertsonalak hautatuz edo hitzen hurrenkera aldatuz.

- Perpaus aktiboan aditzaren ondotik doan lehen osagarria bihurtuko da subjektu, dela osagarri zuzena dela zeharkakoa.

  The audience cheered the band.

  The band was cheered by the audience.
  (Taldea txalotu zuten entzuleek.)

  Bi osagarri daudenean, bi eratara osa dezakegu boz pasiboa, nahiz eta ingelesez ohikoena, subjektutzat zeharkako osagarria hautatzea den.

  Bi osagarri eramaten dituzten aditzetako batzuk dira **offer**, **give**, **tell**, **show**, **send**, **lend** eta **pay**.

  They had offered two front-row seats to the couple.

  The couple had been offered two front-row seats.
  Two front-row seats had been offered to the couple.
  (Bikoteari aurreneko ilarako bi eserleku eskaini zizkioten.)

  Zeharkako osagarria izenordain objektua bada, izenordain subjektuaren forma hartuko du.

  The paparazzi will photograph us at the concert.

  We will be photographed at the concert by the paparazzi.
  (Argazkiak aterako dizkigute kontzertuan paparazziek.)

- Perpaus aktiboan aditz nagusiak zuen denboran jarriko dugu **to be** aditza, eta aditz nagusia, berriz, partizipioan.

  They gave an award to the young actor.

  The young actor was given an award.
  (Antzezle gazteari sari bat eman zioten.)

  Moduzko aditzak eta **be going to** egitura ez dira aldatzen, horiei darraien aditza baita pasiboan jartzen dena.

  The crowd shouldn't have booed the singer.

  The singer shouldn't have been booed by the crowd.
  (Ikus-entzuleek ez zioten abeslariari txistu egin behar.)

  The organisers are going to change the venue of the concert.

  The venue of the concert is going to be changed by the organisers.
  (Kontzertuko eszenatokia aldatuko dute antolatzaileek.)

- Perpaus aktiboko subjektua esaldiaren bukaerara pasatuko dugu, aurretik **by** daramala. Eta pertsona-izenordaina bada, dagokion izenordain objektuaz trukatu behar dugu.

  My sister designed the costume for the party.

  The costume for the party was designed by my sister.
  (Festarako jantzia nire ahizpak diseinatu zuen.)

Erabilerak

- Ekintza burutzen duen subjektua baino garrantzitsuagoa ekintza bera dela nabarmendu nahi denean erabiltzen da, subjektua garrantzi gutxikoa delako, ezezaguna delako edo aipatu nahi ez delako. Gainera, era horretara, **somebody**, **nobody** eta antzeko subjektuak dituzten perpausak saihets ditzakegu.

  Nobody could see her performance on the Internet.
  Her performance couldn't be seen on the Internet.
  (Haren antzezlana ezin izan zen Interneten ikusi.)

Aditz arazleak: *have / get + something + done*

Have / **get** + osagarri zuzena + aditz nagusiaren iraganeko partizipioa, norbaiti eskatutako ekintzak adierazteko erabiltzen da.

I had / got my guitar repaired.
(Konpondu didate gitarra.)

Egitura hori aditz-denbora gehienekin erabil daiteke.

Lisa had the photograph signed by the singer.
(Lisak argazkia sinatu arazi zion abeslariari.)

I have to get my car washed tomorrow.
(Bihar autoa garbitzera eraman behar dut.)

Egitura horrek esanahi pasiboa du, erdian doan osagarri zuzenak partizipioan doan aditzaren bitartez adierazitako ekintza jasotzen baitu. Euskaratzerakoan, ordea, boz aktiboa erabiliko dugu.

Many artists have their songs written by other musicians.
(Artista askori beste musikari batzuk idazten dizkiete abestiak.)

My friend had her wedding dress made by a designer.
(Diseinugile batek egin zion ezkontzako soinekoa nire lagunari.)

He is going to get the shoes delivered next week.
(Datorren astean ekarriko dizkiote oinetakoak.)

Bi aditzok era berean erabiltzen badira ere, **get** informalagoa da eta arruntagoa ere bai ingeles mintzatuan.

I got my hair cut yesterday.
(Atzo moztu zidaten / moztu nuen ilea.)

Phrasal Verbs

Aditz hauek partikula bat edo gehiago izaten dute ondotik (preposizioak, adberbioak edo bien konbinaketa), eta elkarrekin esanahi berria hartzen dute, bakarka zuten esanahia ez den beste bat.

Iragankorrak edo iragangaitzak izan daitezke.

Many people look up to celebrities.
(Jende askok ospetsuak goresten dituzte.)

My brother is always showing off in front of the girls.
(Nire anaia beti harro agertzen da nesken aurrean.)

Iragankor gehienen kasuan, osagai zuzena jar daiteke aditzaren eta partikularen artean. Osagai hori izena bada, jar daiteke tartean edo atzean, baina izenordaina bada, derrigorrez tartean jarri behar da.

Could you pick up my mother at the station?
Could you pick my mother up at the station?
(Nire amaren bila joan zintezke geltokira?)
Could you pick her up at the station?
(Joan zintezke bere bila geltokira?)

Nolanahi den, iragankor batzuk, iragangaitz guztiak eta bi partikulez osatuak direnak banaezinak dira.

Get into the car. It's snowing.
(Sartu autoan. Elurra ari du.)

Aditz batzuek partikula desberdinak onartzen dituztenez, **phrasal verbs** desberdinak osatzen dituzte.

talk back (gaizki erantzun, ihardetsi)
talk over (-i buruz eztabaidatu / hitz egin)
talk down to ((norbaiti) mespretxuz hitz egin)

Gainera, **phrasal verbs** askok esanahi bat baino gehiago dituzte:

fit in (bat etorri, egokitu; denbora aurkitu)
put on (antzeztu; (arropa) jantzi)
break up ((zatitan) puskatu; (harremana) hautsi, banandu)
take off (aireratu; arrakasta izaten hasi)

Ikus 26. orrialdean duzun **phrasal verbs** zerrenda, adibide gehiago aztertu ahal izateko.

Preposizioz jarraituriko aditzak

Aditz askok ingelesez preposizio bakarra eramaten dute jarraian.

I'm thinking about what songs to play for the concert.
(Kontzertuan zein kanta jo pentsatzen ari naiz.)

Beste aditz batzuek preposizio bat baino gehiago onartzen dituzte, eta preposizioen arabera, aditzaren esanahia aldatu egiten da.

arrive at ((leku batera) iritsi)
arrive in ((hiri edo herrialde batera) iritsi)

talk about ((zerbaiti / norbaiti) buruz hitz egin)
talk with / to ((norbaitekin) hitz egin)

think about (iritzi, iruditu: -kin pentsatu)
think of (-kin pentsatu)

Hona hemen adibide batzuk:

He has already arrived at the Hard Rock Café.
(Hard Rock Cafera iritsi da jada.)

The prestigious singer arrived in Paris yesterday.
(Abeslari entzutetsua atzo iritsi zen Parisera.)

We were talking about the scandal.
(Iskanbilari buruz ari ginen hitz egiten.)

The manager talked to the celebrities.
(Managerrak ospetsuekin hitz egin zuen.)

Adibide gehiago aztertzeko ikus ezazu 27. orrialdean duzun preposiziodun aditzen zerrenda.

UNIT 4 Think Green

Baldintzazko perpausak			
Conditional clause	Result clause		Examples
ZERO CONDITIONAL			
if + Present Simple	Present Simple imperative modal + base form		*If you recycle materials, you help the environment.*
			Call me immediately if you have a problem.
			If you don't speak clearly, people can misunderstand you.
FIRST CONDITIONAL			
if / unless + Present Simple	Future Simple		*If people pollute the oceans, many fish will die.*
SECOND CONDITIONAL			
if / unless + Past Simple	**would / could / might**	+ base form	*My brother would buy an electric car if it were cheaper.*
			If governments banned hunting, we could protect wildlife.
THIRD CONDITIONAL			
if + Past Perfect Simple	**would have / could / might have**	+ past participle	*If activists hadn't taken action, the forest would have been destroyed.*
			If they had cut down the rainforest, many animals could / might have died.

Baldintzazko perpausak baldintza adierazten duen perpaus batez (**conditional clause**) eta ondoriozko ekintza edo emaitza adierazten duen perpaus nagusiaz (**result clause**) osatuta daude. Ez dio axola zer hurrenkeratan kokatzen diren bi atalak, baina baldintza badoa lehenik, bi perpausen artean koma idatziko dugu.

If your little brother misbehaves, he will not go to the party.
(Zure anaia txikia gaizki portatzen bada, ez da festara joango.)

Your little brother will not go to the party if he misbehaves.
(Zure anaia txikia ez da festara joango gaizki portatzen bada.)

Zero baldintza

Honela osatuko dugu: **if** + *Present Simple* baldintzazko perpausean eta *Present Simple* ondorioan. Baldintza zehatz bat betez gero, ondorioztatzen diren egoera errepikatuak adierazten ditu. Batzuetan **if** erabili ordez **when** erabil dezakegu, perpausaren esanahia batere aldatu gabe.

You care for the environment if / when you are an environmentalist.
(Naturagatik arduratzen zara ekologista zarenean / bazara.)

Ondorioan *Present Simple* erabiltzeaz gain, moduzko aditzak eta agintera ere erabil daitezke.

If you buy a new house, you can sell the old one.
(Etxe berria erosten baduzu, zaharra sal dezakezu.)

If you are underpaid, look for another job.
(Gaizki ordaintzen badizute, bilatu beste lanpostu bat.)

Baldintzazko lehena

Honakoa da egitura: **if** + *Present Simple* baldintzazko perpausean eta *Future Simple* ondorioan. Baldintza betetzen bada, zer gertatuko den adierazten du.

If you do something illegal, you will face the consequences.
(Zerbait ilegala egiten baduzu, ondorioei aurre egin beharko diezu.)

Baldintza ez betetzearen ondorioz, zerbait gertatuko dela ala ez dela adierazi nahi badugu, hainbat aukera dugu: baldintza-perpausari **unless** juntagailuarekin eman hasiera ("ez ba..." / "ezean"), **if not** erabiltzearen pareko dena, edo *Present Simple* aldian doan aditza ezeztatu.

Unless we use renewable energy, we won't reduce global warming.

If we don't use renewable energy, we won't reduce global warming.
(Energia berriztagarriak erabili ezean / erabiltzen ez baditugu, ez dugu munduaren berotzea murriztuko.)

Gogoan izan **unless** nahiko maiz erabiltzen dela baldintzazko lehenean, baina ez horrenbeste bigarrenean, eta inoiz ez hirugarrenean.

Baldintzazko bigarrena

Honela eratzen da: **if** + *Past Simple* baldintzan eta **would** + aditzoina ondorioan. Orainaldiarekin loturiko baldintza hipotetikoak adierazten ditu, hau da, gertatzeko aukera gutxi dutenak.

If you committed a crime, I would be shocked.
(Delituren bat gauzatuko bazenu, harritu egingo nintzateke.)

Baldintzako perpauseko aditza **to be** denean, **were** erabiltzen da singularreko nola pluraleko pertsona guztiekin.

If hybrid cars weren't so expensive, more people would buy them.
(Auto hibridoak hain garestiak ez balira, jende gehiagok erosiko lituzke.)

Eta aholkuak ematen ari garenean, **If I were** formula erabiltzen da.

If I were you, I would avoid getting into trouble.
(Ni, zure tokian, arazoetan ez nahasten saiatuko nintzateke.)

Would erabili ordez **could** eta **might** moduzkoak ere erabil ditzakegu emaitzan, baina horiek biek hipotesia gauzatzeko aukera are urriagoa dela adierazten dute. Euskaraz "agian, beharbada, gerta liteke" eta antzekoak erabil ditzakegu itzultzerakoan.

They could rebuild the house if they had enough money.
(Etxea berreraiki ahalko lukete, nahikoa diru balute.)

Baldintzazko hirugarrena

Honela eratzen da: **if** + *Past Perfect Simple* baldintzan eta **would have** + partizipioa ondorioan. Kasu horretan baldintza erabat ezinezkoa da, iraganari lotua baitago, beraz, hipotesia burutu ezina da.

If I had been informed earlier, I would have supported your cause.
(Lehenago informatua izan banintz, zure kasua babestuko nukeen.)

Would have + partizipioa erabili ordez, **could have** eta **might have** + partizipioa hautatuz ere osatzen da ondorioa.

If Tom had studied harder, he could / might have got a better mark.
(Tomek gehiago ikasi izan balu, nota hobea lortu ahal izango zukeen.)

Denborazko perpausak

Etorkizunarekin lotuta daudenak baldintzazko lehenak bezala eratzen dira: *Present Simple* aldia menpeko perpausean eta *Future Simple* perpaus nagusian. Aldatzen dena juntagailuak dira, eta kasu horretan **as soon as**, **by the time**, **the moment (that)**, **as long as**, **until**, **when**, **before**, **after**, eta antzekoak erabiltzen dira.

He will forgive you as long as you are honest.
(Barkatuko dizu, baldin eta zintzoa bazara.)

The situation will not improve until the government decides to act.
(Egoera ez da hobetuko gobernuak parte hartzen ez duen bitartean.)

Desira-perpausak

Form	Uses	Examples
wish / **if only** + Past Simple	Refers to a present situation that the speaker is unhappy about	*He wishes the power station were far from the city.* *If only you were more outspoken.*
wish / **if only** + Past Perfect Simple	Expresses regret about a past action or situation	*Sam wishes he had replaced his old computer.* *If only she had interviewed the politician.*
wish / **if only** + **could** / **would** + base form	Expresses a desire for something to happen in the future	*I wish I could live near the sea.* *If only Jen wouldn't be so underweight.*

Desira-perpausek nahia azaltzen dute eta bi eratara osa daitezke: **wish** aditzarekin eta **if only** egiturarekin.

Wish aditzak **that** juntagailua (ken daitekeena) buru duen menpeko perpausa eramaten du osagarri zuzentzat. Euskarazko "Ahal...!", "Gustatuko litzaidake", "Nahiago nuke + ba..." eta antzeko egiturak ditu pareko.

If only esamoldeak ere adiera bera du: "Nahiago nuke / luke...", "Gutxienez...", etab.

I wish / If only he hadn't kept it secret.
(Nahiago nuke isilean gorde izan ez balu!)

Bai bata eta bai bestea aditz-aldi desberdinekin erabil daitezke, taulan agertzen den bezala:

- *Past Simple* aldia hautatuko dugu aldatu edo hobetu nahi genituzkeen oraingo egoerez jarduteko.

  He wishes he knew more about the greenhouse effect.
  (Nahiago luke berotegi-efektuari buruz gehiago baleki.)

  Past Simple aldian doan aditza **to be** bada, **were** erabili behar da pertsona guztiekin, baita singularreko ١. eta ٣. arekin ere (subjuntiboaren aztarnak dira.)

  I wish the world weren't overpopulated.
  (Nahiago nuke mundua gainpopulatua egongo ez balitz.)

- *Past Perfect Simple* aldia hautatuko dugu gertatutako ekintzez pena edo damua adierazteko.

  I wish he hadn't been so impolite.
  (Hain lotsagabe jokatu izan ez balu!)

- **Could** edo **would** + aditzoina erabiltzen baditugu, etorkizuneko ekintzez ari gara, adierazitakoa gertatzea nahiko bagenu ere, nahiko zaila dela aditzera emanez.

  I wish I could go with you to court.
  (Gutxienez zurekin epaitegira joaterik banu!)

  Wish eta aditzoinaren subjektua desberdina bada, orduan **would** erabiliko dugu.

  I wish he would regret what he did.
  (Nahiago nuke egin zuenaz damutuko balitz!)

Aurrizkiak

Un-, **dis-**, **im-**, **in-** e **il-** aurrizkiak adjektibo batzuei gehituta, adjektibo horien kontrako esanahia lortzen da.

believable (sinesgarri)	***un****believable* (sinesgaitz)
honest (zintzo, onest)	***dis****honest* (desonest)
polite (adeitsu)	***im****polite* (lotsagabe)
active (gogotsu)	***in****active* (geldo)
legal (legal)	***il****legal* (ilegal)

Gogoan izan **in-** aurrizkia aldatu egiten dela honako egoera hauetan:

- **il-**, **l** batez hasten diren adjektiboen aurrean (***il****logical*).
- **im-**, **m** edo **p** batez hasten diren adjektiboen aurrean (***im****mature*, ***im****personal*).
- **ir-**, **r** batez hasten diren adjektiboen aurrean (***ir****rational*).

Kontuan eduki, bestalde, batzuetan ez direla aurrizkiak, hitzaren zati baizik: *discussion*, *illustration*, *impression*, *interesting*, *uncle*, etab.

Eta hitz mota desberdinei eransten zaizkien beste aurrizkien artean ditugu **inter-**, **over-**, **under-**, **re-**, **mis-**, **anti-** eta **multi-**.

national (nazional)	***inter****national* (nazioarteko)	*behave* (zuzen jokatu)	***mis****behave* (gaizki jokatu)
populated (populatu)	***over****populated* (gainpopulatu)	*nuclear* (nuklear)	***anti****nuclear* (antinuklear)
paid (ordaindu)	***under****paid* (gaizki ordaindu)	*cultural* (kultural)	***multi****cultural* (kulturanitzeko)
build (eraiki)	***re****build* (berreraiki)		

UNIT 5 Nine to Five

Erlatibozko perpausak	
DEFINING RELATIVE CLAUSES	
Uses	Examples
who and **that** refer to people	*Anne is the person who / that showed me the ropes on my first day here.*
which and **that** refer to objects	*He runs a business which / that was inherited from his father.*
when and **that** refer to a moment in time	*I called my mother the day when / that I got the job.*
where refers to a particular place	*They have finally found a place where they can raise their kids.*
whose refers to possession	*Mark told me about the girl whose brother got the sack.*
NON-DEFINING RELATIVE CLAUSES	
Uses	Examples
that cannot replace **who** or **which**	*That hotel, which is very famous, is offering a part-time job as a waiter.*
	Eve, who often works overtime, is paid peanuts.

Erlatibozko izenordain edo adberbio batez hasi eta izenlagun funtzioa duten menpeko perpausak dira, eta bi motatakoak daude: **defining** (murrizgarriak) eta **non-defining** (ez-murrizgarriak).

Defining Relative Clauses

Murrizgarriek aurrekariari buruzko ezinbesteko informazioa ematen digute. Horiek izan ezean, perpausaren esanahia osatu gabe geldituko litzateke.

- **Who** (pertsonak), **which** (gauzak) eta **that** (pertsonak eta gauzak) izenordainak ken daitezke, subjektu-funtzioa betetzen ez badute. **Whose** (jabetza) ezin da ez kendu, eta ez ordeztu.

  That is the woman who / that is in charge of the shop.
  (Hori da dendaren kargua duen emakumea.)

  I got the pay rise (which / that) my boss promised me.
  (Nagusiak hitz eman zidan soldata-igoera lortu dut.)

  Anne is the girl whose mother is an engineer.
  (Ama ingeniaria duen neska Anne da.)

- **When** (denbora) ken dezakegu edo bere ordez **that** erabili.

  I'll always remember the day (when / that) I got the sack.
  (Beti gogoratuko dut kaleratu ninduten eguna.)

- **Where** (lekua) ezin da **that** bitartez ordeztu eta gutxitan ken daiteke.

  This is the college where I can study history.
  (Hau da Historia ikas dezakedan unibertsitatea.)

Erlatibozko izenordeak preposizioa badarama, ohikoena kentzea da, eta preposizioa aditzaren ondoren kokatzea.

The person (who / that) I work for has got common sense.
(Nik lan egiten diodan pertsonak umore ona du.)

Non-defining Relative Clauses

Ez-murrizgarriek aurrekariari buruzko informazio gehigarria soilik ematen digute, horregatik, koma artean doaz. **Who**, **which**, **when**, **where** eta **whose** galdetzaileekin eraikitzen dira. Horiek inoiz ezin dira kendu, eta ezta **that** izenordainarekin ordeztu ere.

Steve, who is a dedicated employee, was promoted yesterday.
(Steve, langile sutsua dena oso heldua da.)

Egitura jasoa eta ohikoa

Erlatibozkoak preposizioa badarama, **which** erabiliko dugu aurrekaria gauza denean; baina pertsona bada, **who** erabili ordez **whom** erabiliko dugu. Hau oso erabilera jasoa da. Bi kasuetan, nolanahi den, ohikoena preposizioa erlatibozko perpausaren bukaeran kokatzea da eta izenordaina isiltzea.

This is the house in which I lived. [Jasoa]
This is the house (which) I lived in. [Ohikoa]
(Ni bizi nintzen etxea da hau.)

The student to whom I talked was very mature. [Jasoa]
The student (who) I talked to was very mature. [Ohikoa]
(Hitz egiten aritu nintzaion ikaslea oso heldua da.)

both ... and, either ... or, neither ... nor

- **Both ... and** egitura bi posibilitate daudenean erabiliko dugu.

  Both your mother and I agree on this matter.
  (Bai zure ama eta bai ni ados gaude gai honi dagokionean.)

- **Either ... or** bi aukerari buruz hitz egiterakoan erabiliko dugu, beste aukerarik ez denean.

  Either I get a rise or I resign.
  (Edo soldata-igoera lortzen dut edo dimititu egingo dut.)

- **Neither ... nor** egiturarekin bi elementu lotuko ditugu eta biak baztertzen ditugula edo ezinezkoak direla erakutsiko dugu. Aditza beti baiezko eran joango da.

  I am neither prepared nor willing.
  (Ez nago prest, ezta gogotsu ere.)

UNIT 6 On the Road

Moduzko aditzak		
Modals	Uses	Examples
can	Ability	*Jack can drive a car.* (Jackek badaki autoa gidatzen.)
	Request	*Can you drop me off at work?* (Lantokian utz nazakezu?)
	Possibility	*I can go in two directions.* (Bi norabide har ditzaket.)
be able to	Ability	*Jim is able to fix my washing machine.* (Jim nire garbigailua konpontzeko gai da.)
	Possibility	*You will be able to find a place to park your car near the station.* (Autoa geltokitik gertu aparkatzeko tokia aurkitu ahalko duzu.)
can't	Inability	*She can't speak Chinese.* (Ez daki txineraz hitz egiten.)
	Prohibition	*You can't drive so fast on this motorway. Look at the speed limit!* (Ezin duzu hain azkar gidatu autobide honetan. Begira abiadura mugari!)
	Disbelief, deduction	*I heard Sharon had a fatal accident, but that can't be true. I just talked to her!* (Sharonek istripu lazgarria izan zuela entzun dut, baina ezin du egia izan, oraintxe bertan hitz egin dut berarekin!)
could	Past ability	*She could use this camera when she was five years old.* (Kamera hau erabiltzen bazekien bost urte zituela.)
	Polite request	*Could you stop at the traffic light?* (Semaforoan gelditzerik baduzu?)
	Polite suggestion	*You could take Dad to the shop.* (Aita eraman zenezake dendara?)
	Possibility	*He could break the habit of using the mobile phone in the car but he doesn't want to.* (Autoan mugikorra erabiltzeko ohitura utz lezake, baina ez du nahi.)
may / might	Possibility	*I may / might be late because of the traffic during rush hour.* (Agian berandu iritsiko naiz puntako orduko trafikoa dela eta.)
may	Polite request, permission	*May I tell him the secret?* (Sekretua konta diezaioket?)
should / ought to	Advice, opinion	*You should / ought to respect road signs.* (Trafikoko seinaleak errespetatu behar zenituzke.)
need to	Necessity, obligation	*I need to slow down on this road.* (Abiadura moteldu beharra dut errepide honetan.)
have to	Necessity, obligation	*You have to learn to take control of the car.* (Autoa kontrolatzen ikasi beharra duzu.)
must	Obligation, strong necessity	*You must stop for at least two seconds at a stop sign.* (Gutxienez bi segundu gelditu behar zara stop seinale batean.)
	Strong belief	*It's late. Jane must be in a traffic jam.* (Berandu da. Jane auto-ilararen batean egongo da.)
mustn't	Prohibition	*You mustn't text while driving.* (Ezin duzu testu-mezurik bidali gidatzen ari zaren bitartean.)
don't have to	Lack of obligation / necessity	*He doesn't have to pick me up. I can go alone.* (Ez dauka ni jaso beharrik. Bakarrik joan naiteke.)
needn't	Lack of obligation / necessity	*You needn't order a pizza for dinner. I have some hamburgers in the fridge.* (Ez daukazu zertan pizza eskatu afaltzeko. Hanburgesak ditut hozkailuan.)
would	Formal request	*Would you please turn right?* (Eskuinera bira zenezake, mesedez?)
	Offer	*Would you like to come to my party?* (Nire festara etorri nahi zenuke?)

Moduzkoek honako ezaugarri hauek dituzte:

- Aldagaitzak dira, horrenbestez, forma bera dute pertsona guztiekin eta ez dira jokatzen.
- Ez dute **do** / **does** laguntzailearen beharrik ezezko eta galderazko formak osatzeko.
- Jarraian aditzoinak daramatzate beti.

Be able to eta **have to** aditzek ez dituzte ezaugarri horiek guztiak; bai, ordea, aditz modalen erabilera batzuk (gaitasuna, obligazioa, etab.).

Erabilera

can

- Trebetasuna edo gaitasuna adierazteko.
- Eskaerak egiteko, baimena eman eta eskatzeko.
- Posibilitatea azaltzeko.
- Iradokizunak egiteko.

  You can warn the driver with light and sound.
  (Argiarekin eta soinuarekin ohartaraz dezakezu gidaria.)

be able to

- **Can** moduzkoak duen adiera bera du, baina **can** *Present Simple* aldian bakarrik erabil daiteke; beraz, gainerako aditz-denboretan **be able to** aditzaz baliatuko gara.

can't

- **Can** moduzkoaren ezezko forma da.
- Debekua, ezezko ondorioa edo zerbait ezinezkoa den ziurtasuna adierazteko.

could

- Trebetasuna edo gaitasuna iraganean adierazteko.
- **Can** aditzarekin baino modu jasoagoan zerbait eskatzeko.
- **Can** aditzarekin baino posibilitate urriagoa adierazteko.
- Iradokizunak egiteko, baina ez **can** aditzarekin bezain zuzenak.

may / might
Zerbait gertatuko den posibilitatea adierazten dute (**might** aditzak urriagoa). **May**, halaber, **can** aditzarekin baino era jasoagoan baimena eman, eskatu edo ezeztatzeko eta eskaerak egiteko erabiltzen da.

should / ought to
Aholkuak eta gomendioak emateko erabiltzen dira biak. **Ought to**, ordea, kasik ez da erabiltzen ezezko eta galderetan. **Should** da bietan erabiliena.

need to
Jokatu egin daiteke, beraz, edozein denboratan erabil daiteke. Obligazioa edo beharra adierazten du.

have to
Obligazioa eta beharra adierazten ditu **must** aditzak bezala, nahiz eta adierazten duen obligazioa ez den hain indartsua. **Must** *Present Simple* aldian bakarrik erabil daitekeenez, gainerako aditz-denboretan **have to** aukeratuko dugu.

must
Obligazioa eta beharra adierazten ditu, batez ere legeak edo autoritateren batek ezarria. Gainera, ondorio logikoa ere adierazten du ("antza", "nonbait").

mustn't
Debekua adierazten du.

don't have to
"Ez eduki zertan" / "beharrik ez" adiera du, bestela esanda, obligazio eta beharrik eza (**needn't** moduzkoak bezalaxe).

needn't
Zerbait egiteko obligaziorik edo beharrik ez dagoela azaltzen du (**don't have to** formak bezala).

would
Zerbait era jasoan eskatzeko edo eskaintzeko erabiltzen da.

Moduzko burutuak

Modal Perfects	Uses	Examples
could have	Ability to have done something but in fact did not	*It was silly to go over the speed limit. You could have had an accident.* (Ergelkeria izan zen abiadura mugaz gain gidatzea. Istripua izateko arriskuan egon zara.)
couldn't have	Certainty that something didn't happen	*My brother couldn't have caused a head-on collision because he was at work.* (Nire anaiak ezin izan du aurrez aurreko talkarik eragin, lanean baitzegoen.)
may / might have	A guess about a past action	*She lost control of her car for a moment. Something may / might have distracted her.* (Autoaren kontrola galdu zuen une batez. Agian zerbaitek galarazi zion arreta.)
must have	Certainty or logical conclusion about an event in the past	*They must have been really scared when a car went into their lane.* (Beldur handia pasatuko zuten auto bat euren erreira etorri zenean.)
should / ought to have	Criticism or regret after an event	*I should / ought to have resisted the urge to eat that chocolate cake because I'm on a diet.* (Txokolatezko tarta hura jateko gogoari eutsi egin behar nion, dietan bainago.)
shouldn't have	Criticism or regret after an event	*You shouldn't have been so reckless while you were driving.* (Ez zenuen hain ausarta izan behar gidatzen ari zinela.)
would have	Willingness to have done something but in fact did not	*I would have taken you to the airport but my car broke down.* (Eraman ahal izango zintudan aireportura baina autoa matxuratuta dut.)

***could have* + partizipioa**
Iraganean zerbait egin zitekeen arren, azkenean ez zela egin adierazten du.

***couldn't have* + partizipioa**
Zerbait gertatu izana ezinezkoa dela adierazteko.

***may / might have* + partizipioa**
Gertatutako zerbaiti buruz iragarpenak egiteko erabiltzen da.

***must have* + partizipioa**
Gertatutako ekintza batekiko ondorio logikoa azaltzeko erabiltzen da.

***should / ought to have* + partizipioa**
Bi forma horiekin, gertatutako zerbaiti buruz kexua edo espero genuena bete ez delako pena adieraz dezakegu.

***shouldn't have* + partizipioa**
Iraganeko gertakizun bati buruzko iritzi kritikoa adierazten du, ez zuela gertatu izan behar adieraziz.

***would have* + partizipioa**
Iraganean zerbait egin nahi izan zela, baina kanpoko baldintzak medio, egiterik egon ez zela adierazten du.

should / had better

Ikusi duzun bezala, **should** erabiltzen da gure ustez zer egin behar litzatekeen adierazteko eta aholkua nahiz iritzia emateko. Hala bada, **had better** (edo **'d better** forma laburtua) gauza bera adierazteko guztiz arrunta den beste era bat dugu.

Baiezkoa: subjektua + **had better** + aditzoina egitura ezarriko dugu. "Hobe duzu –t(z)ea" adiera du.

You'd better turn at the junction.
(Hobe duzu bidegurutzean jiratzea.)

Ezezkoa: subjektua + **had better** + **not** + aditzoina.

You'd better not be late.
(Hobe duzu berandu ez etortzea.)

Galderazkoa: ez da galderetan erabiltzen.

Gainera, **should** aditzak ez duen erabilera bat ere badu: abisua emateko erabiltzen da, esandakoa egin ezean, hiztunari zerbait txarra edo desatsegina gerta dakiokeela adierazi nahian bezala. Kasu horretan "Hobe duzu –t(z)ea", "Ez... gero..." egituraren parekoa da.

You'd better slow down when it's raining.
(Hobe duzu abiadura moteltzea euria egiten duenean.)

You'd better not drink while driving!
(Ez gero edan gidatzen ari zarenean!)

Glossary

The Glossary includes vocabulary from the Student's Book and the Vocabulary Builder (Workbook).

GETTING STARTED

annoying /ə'nɔɪɪŋ/ nekoso, gogaikarri

anxious /'æŋkʃəs/ urduri, kezkatsu

appreciate /ə'priːʃieɪt/ estimatu, eskertu

attraction /ə'trækʃn/ erakarpen

bargain /'bɑːgən/ ganga, mauka

brand-new /brænd 'njuː/ guztiz berri, estreinatzeko

brave /breɪv/ ausart

breakthrough /'breɪkθruː/ aurrerapen garrantzitsu

breathtaking /'breθteɪkɪŋ/ sekulako, zirraragarri

cast /kɑːst/ banaketa, aktore-zerrenda

charity /'tʃærəti/ ongintza-erakunde; karitate

come up with an idea /kʌm ʌp wɪð æn aɪ'dɪə/ ideia iradoki / otu

conduct an experiment /kɒndʌkt æn ɪk'sperɪment/ saiakuntza zuzendu

couple /'kʌpl/ bikote

crime /kraɪm/ delinkuentzia

criticise /'krɪtɪsaɪz/ kritikatu

customer /'kʌstəmə/ bezero

deal with /'diːl wɪð/ -i buruz izan; -en kargu hartu

deserted /dɪ'zɜːtɪd/ hutsik

disadvantage /dɪsəd'vɑːntɪdʒ/ desabantaila

doubt /daʊt/ izan

drop out (of) /drɒp 'aʊt əv/ (ekintza, ohitura bati) utzi

dull /dʌl/ aspergarri, txepel

energetic /enə'dʒetɪk/ kementsu, adoretsu

face /feɪs/ aurre egin

fake /feɪk/ faltsutze, imitazio

fall in love /fɔːl ɪn 'lʌv/ maitemindu

fear /fɪə/ beldur

fiancé /fi'ɒnseɪ/ senargai

friendship /'frendʃɪp/ adiskidetasun

gang /gæŋ/ kaleko gaizkile talde

go on strike /gəʊ ɒn 'straɪk/ greba hasi

hang out /hæŋ 'aʊt/ debora pasatu

helpful /'helpfl/ lagunkoi, adeitsu

hero /'hɪərəʊ/ heroi

hilly /'hɪli/ malkartsu

hunger /'hʌŋgə/ gose

ignorance /'ɪgnərəns/ ezjakintasun

ignore /ɪg'nɔː/ ez jakin

inequality /ɪnɪ'kwɒləti/ desberdintasun

innovate /'ɪnəveɪt/ berriztatu

insulting /ɪn'sʌltɪŋ/ iraingarri

irritating /'ɪrɪteɪtɪŋ/ narritagarri, haserregarri

keep in touch /kiːp ɪn 'tʌtʃ/ harremanetan egon

lead /liːd/ buru izan

lifestyle /'laɪfstaɪl/ bizimodu

log in /lɒg 'ɪn/ sesioa hasi

log out /lɒg 'aʊt/ pechar / sesioa amaitu

make an effort /meɪk æn 'efət/ ahalegina egin

make progress /meɪk 'prəʊgres/ aurrera / hobera egin

marriage /'mærɪdʒ/ senar-emazteak

moody /'muːdi/ aldartetsu

moped /'məʊped/ motor-bizikleta

muscular /'mʌskjələ/ gihartsu

out-of-date /aʊtəv'deɪt/ modaz kanpo, zaharkitu

outstanding /aʊt'stændɪŋ/ aparteko, ezohiko

overcome /əʊvə'kʌm/ gainditu

overpriced /əʊvə'praɪst/ ikaragarri garesti

play a role /pleɪ ə 'rəʊl/ (filmetan) -ena egin

plot /plɒt/ argumentu

poverty /'pɒvəti/ txirotasun

praise /preɪz/ goretsi, laudatu

prejudice /'prədʒuːdɪs/ aurreiritzi

productive /prə'dʌktɪv/ emankor

reject /rɪ'dʒekt/ uko egin, errefusatu

reliable /rɪ'laɪəbl/ fidagarri

relief /rɪ'liːf/ arintze, lasaitu

run out of /rʌn 'aʊt əv/ gabe gelditu

rural /'rʊərəl/ landatar

schoolyard /'skuːl jɑːd/ jolastoki

sensible /'sensəbl/ zentzuzko, zuhur

set on fire /set ɒn 'faɪə/ su eman

show up /ʃəʊ 'ʌp/ azaldu, iritsi, (leku batera) agertu

sign a petition /saɪn ə pə'tɪʃn/ eskaera sinatu

solve a problem /sɒlv ə 'prɒbləm/ arazoa konpondu

start up /stɑːt 'ʌp/ piztu, hasi

steep /stiːp/ maldatsu

stereotype /'steriətaɪp/ estereotipo

store information /stɔː ɪnfə'meɪʃn/ informazioa gorde

strength /streŋθ/ indar

stubborn /'stʌbən/ temati, burugogor

subtitle /'sʌbtaɪtl/ azpititulu

success /sək'ses/ arrakasta

successful /sək'sesfl/ arrakastatsu (*be* ~: arrakasta izan, ongi atera)

support a cause /səpɔːt ə 'kɔːz/ kausa / zioa babestu

take after /teɪk 'ɑːftə/ -en antza izan

take your time /teɪk jɔː 'taɪm/ behar duzun denbora hartu

tie the knot /taɪ ðe 'nɒt/ ezkondu

tolerant /'tɒlərənt/ jasanbera

treasure /'treʒə/ gorde, bildu

try on /traɪ 'ɒn/ probatu

turn down /tɜːn 'daʊn/ uko egin, baztertu; (bolumena) jaitsi

turn off /tɜːn 'ɒf/ itzali, entxufea atera

turn on /tɜːn ɒn/ piztu
turn up /tɜːn ʌp/ (bolumena) igo
violence /'vaɪələns/ biolentzia
waste of time /weɪst əv 'taɪm/ denbora galtze
well made /wel 'meɪd/ ondo egin(a) / prestatu(a)
wish well /wɪʃ 'wel/ onena opa izan
yearbook /'jɪəbʊk/ urtekari

Functional Language

What did you do there? /wɒt dɪd juː 'duː ðeə/	Zer egin zenuen han?
Did you meet anybody interesting? /dɪd juː miːt enibɒdi 'ɪntrəstɪŋ/	Norbait interesgarria ezagutu zenuen?
Did you do anything special this summer? /dɪd juː duː eniθɪŋ 'speʃl ðɪs sʌmə/	Ezer berezirik egin duzu uda honetan?
See you later. /siː juː 'leɪtə/	Gero arte.
Was it boring? /wəz ɪt 'bɔːrɪŋ/	Aspergarria al zen?
What's up? /wɒts 'ʌp/	Zer moduz?
Long time no see! /lɒŋ taɪm nəʊ 'siː/	Zenbat denbora elkar ikusi gabe!
I have to go. /aɪ 'hæv tə gəʊ/	Joan beharra dut.
How was it? /haʊ 'wəz ɪt/	Zer moduzkoa izan zen?
And what about you? /ənd wɒt əbaʊt 'juː/	Eta zu zer moduz?

UNIT 1

accent /'æksent/ azentu
account /ə'kaʊnt/ kontakizun, istorio
activity /æk'tɪvəti/ ekintza
advertise /'ædvətaɪz/ iragarri
alone /ə'ləʊn/ bakarrik
announcement /ə'naʊnsmənt/ iragarpen, adierazpen
annoyance /ə'nɔɪəns/ haserre
apologise /ə'pɒlədʒaɪz/ barkamena eskatu
bilingual /baɪ'lɪŋgwəl/ elebidun
blame /bleɪm/ errua leporatu
body language /'bɒdi læŋgwɪdʒ/ gorputz-hizkuntza
boost /buːst/ adore eman, estimulatu, suspertu
brain power /'breɪn paʊə/ adimen-gaitasun
call out /kɔːl 'aʊt/ iragarri; oihu egin
championship /'tʃæmpiənʃɪp/ txapelketa
chat /tʃæt/ hitz egin, berriketan egin
clothes shop /'kləʊðz ʃɒp/ arropa-denda
collect /kə'lekt/ bilduma egin
collection /kə'lekʃn/ bilduma
comical /'kɒmɪkl/ barregarri, dibertigarri
convince /kən'vɪns/ konbentzitu
countless /'kaʊntləs/ zenbatezin, kontaezin; ugari
cure /kjʊə/ sendatu
degree /dɪ'griː/ unibertsitate-titulu
desert /'dezət/ basamortu
dessert /dɪ'zɜːt/ postre
disease /dɪ'ziːz/ gaixotasun
doubtful /'daʊtfl/ zalantzazko
equal /'iːkwəl/ berdin
equality /ɪ'kwɒləti/ berdintasun
expect /ɪk'spekt/ espero izan; suposatu
fascinating /'fæsɪneɪtɪŋ/ liluragarri
fluent /'fluːənt/ jariakortasunez
foreign language /fɒrən 'læŋgwɪdʒ/ atzerriko hizkuntza
get (one's) message across /get wʌnz 'mesɪdʒ əkrɒs/ mezua argi azaltzea lortu
good-natured /gʊd'neɪtʃəd/ atsegin
gossip /'gɒsɪp/ txutxu-mutxuka aritu
graduate /'grædʒʊəɪt/ graduatu
happiness /'hæpɪnəs/ zoriontasun
have a heart-to-heart talk /həv ə 'hɑːttəhɑːt tɔːk/ berriketaldi serio bat eduki
hope /həʊp/ espero izan (itxaropena izan)
humorous /'hjuːmərəs/ umorezko, komiko, barregarri
include /ɪn'kluːd/ barne sartu
indifference /ɪn'dɪfrəns/ ezaxola
interchangeable /ɪntə'tʃeɪndʒəbl/ trukagarri
join /dʒɔɪn/ bat egin
leader /'liːdə/ buru, lider
leadership /'liːdəʃɪp/ lidergo, zuzendaritza
lonely /'ləʊnli/ bakarti; bakarrik
marker /'mɑːkə/ errotulagailu
mass /mæs/ masa, kopuru
massive /'mæsɪv/ erraldoi
mother tongue /mʌðə 'tʌŋ/ ama-hizkuntza
mysterious /mɪ'stɪəriəs/ misteriotsu
mystery /'mɪstri/ misterio
native speaker /neɪtɪv 'spiːkə/ bertako hiztun
notice (n) /'nəʊtɪs/ kartel, panel
notice (v) /'nəʊtɪs/ konturatu, ohartu
place /pleɪs/ leku, toki
pollution /pə'luːʃn/ kutsadura

pronounce /prə'naʊns/ ahoskatu
provide /prə'vaɪd/ eskaini, eman
punctuation /pʌŋktʃʊ'eɪʃn/ puntuazio
quarrel /'kwɒrəl/ eztabaidatu
raise questions /reɪz 'kwestʃənz/ galderak egin
react /ri'ækt/ erreakzionatu, erantzun
reverse /rɪ'vɜːs/ ezeztatu, baliogabetu, atzera bota
rise /raɪz/ igo
sensible /'sensəbl/ zentzuzko, zuhur
sensitive /'sensətɪv/ sentibera
sign /saɪn/ kartel, seinale
sign language /'saɪn læŋgwɪdʒ/ zeinu-hizkuntza
slang /slæŋ/ argot, ahuntz-erdara
space /speɪs/ leku, toki
state /steɪt/ baietsi, aitortu
statement /'steɪtmənt/ baieztapen, aitorpen
suitable /'suːtəbl/ egoki
switch /swɪtʃ/ aldatu
talk back /tɔːk 'bæk/ gaizki erantzun, ihardetsi
talk down to (someone) /tɔːk 'daʊn tə sʌmwʌn/ (norbaiti) mespretxuz hitz egin
talk (someone) into /tɔːk sʌmwʌn 'ɪntə/ (zerbait) egiteko asmoa buruan sartu
talk (someone) out of /tɔːk sʌmwʌn 'aʊt əv/ (zerbait) egiteko asmoa burutik kendu
talk (something) over /tɔːk sʌmθɪŋ 'əʊvə/ (zerbaiti buruz) hitz egin / eztabaidatu
tell a joke /tel ə 'dʒəʊk/ txistea kontatu
truth /truːθ/ egia
truthful /'truːθfl/ zintzo, egiazale
upsetting /ʌp'setɪŋ/ nekoso, triste
valuable /'væljʊəbl/ baliotsu
value /'væljuː/ balore, balio
whisper /'wɪspə/ xuxurlatu, isil-isilik esan
(be) worthwhile /biː wɜːθ'waɪl/ merezi izan

Talking About a Picture

In the background ... /ɪn ðə 'bækgraʊnd/	Atzean…
In the middle ... /ɪn ðə 'mɪdl/	Erdian…
Perhaps ... /pə'hæps/	Agian…
This seems to be ... /ðɪs 'siːmz tə biː/	… dirudi honek.
... left-hand side ... /'lefthænd saɪd/	… ezkerreko aldea…
... right-hand side ... /'raɪthænd saɪd/	... eskuineko aldea…
... maybe ... /'meɪbi/	... beharbada…
... probably ... /'prɒbəbli/	... baliteke…
At the front ... /ət ðə 'frʌnt/	Aurre-aurrean…
At the back ... /ət ðə 'bæk/	Atze-atzean…
I suppose ... /aɪ sə'pəʊz/	Uste dut…
They look like ... /ðeɪ 'lʊk laɪk/	... dirudite.
They seem to be ... /ðeɪ 'siːm tə biː/	… daudela dirudite.
It looks like... /ɪt 'lʊks laɪk/	Badirudi…
They could be ... /ðeɪ 'kəd biː/	… izan / egon litezke.
I guess ... /aɪ 'ges/	…-ela uste dut.
You can tell that ... /juː kæn 'tel ðæt/	…-ela bistakoa da.

Useful Expressions

This language was invented by ... /ðɪs 'læŋgwɪdʒ wəz ɪnventɪd baɪ/	-k asmatu zuen hizkuntza hau.
He / She created it because ... /hiː / ʃiː kri'eɪtɪd ɪt bɪkɒz/	-t(z)eko sortu zuen.
It is spoken / used by ... /ɪt ɪz 'spəʊkən / 'juːsd baɪ/	-k hitz egiten / erabiltzen dute.
It can / can't be used for ... /ɪt 'kæn / 'kɑːnt biː juːsd fɔː/	-n ahal da erabili / ezin da erabili.
This language is based on ... /ðɪs 'læŋgwɪdʒ ɪz beɪst ɒn/	-n oinarritua dago hizkuntza hau.
It's popular with ... /ɪts 'pɒpjələ wɪð/	-n artean ezaguna da. / hedatua dago.

UNIT 2

account /ə'kaʊnt/ txosten; (banku-) kontu
actual /'æktʃʊəl/ bera, hauxe, horixe
ad /æd/ iragarki
advert /'ædvɜːt/ iragarki
advertise /'ædvətaɪz/ iragarri, iragarkia jarri, (-n) publizitatea egin
advertisement /əd'vɜːtɪsmənt/ iragarki
advertising /'ædvətaɪzɪŋ/ publizitate
allure /ə'lʊə/ xarma
ambush /'æmbʊʃ/ zelata, enboskada (~ *marketing*: marketing zelata)
appealing /ə'piːlɪŋ/ nahigarri, erakargarri
billboard /'bɪlbɔːd/ iragarki-panel
boot /buːt/ maletategi
borrow /'bɒrəʊ/ (maileguz) eskatu

brilliant /'brɪliənt/ bikain
budget /'bʌdʒɪt/ aurrekontu
childish /'tʃaɪldɪʃ/ haur-, heldutasunik ez
compete /kəm'pi:t/ lehiatu
contestant /kən'testənt/ lehiakide, parte hartzaile
controversial /kɒntrə'vɜ:ʃl/ eztabaidagarri, arazotsu
cut back on /kʌt 'bæk ɒn/ murriztu, moztu
decrease /dɪ'kri:s/ urritu, jaitsi
effective /ɪ'fektɪv/ eraginkor
eviction /ɪ'vɪkʃn/ utzarazte, irtenarazte
expense /ɪk'spens/ gastu
eye-catching /'aɪkætʃɪŋ/ deigarri, nabarmen
get by /get 'baɪ/ moldatu, konpondu
glamorous /'glæmərəs/ apain, dotore
huge /hju:dʒ/ itzal, handi
improve /ɪm'pru:v/ hobetu
income /'ɪnkʌm/ (diru-)sarrerak; soldata
increase /ɪn'kri:s/ igo, altxatu
instead of /ɪn'sted əv/ -en ordez
judge /dʒʌdʒ/ epai
keep a promise /ki:p ə 'prɒmɪs/ agindutakoa bete
keep a secret /ki:p ə 'si:krət/ isileko bat gorde
keep (someone) company /ki:p sʌmwʌn 'kʌmpəni/ (norbaiti) lagun egin
keep (one's) eyes on /ki:p wʌnz 'aɪz ɒn/ begirik ez kendu
keep in mind /ki:p ɪn 'maɪnd/ gogoan izan, gogoratu
keep track of /ki:p 'træk ɒv/ zenbat diren jakin, idatziz jaso
lend /lend/ (zerbait erabiltzen) utzi
major /'meɪdʒə/ garrantzitsu, gailen; serio, larri
match /mætʃ/ partida; borroka; pospolo
misleading /mɪs'li:dɪŋ/ iruzurti, engainagarri
network /'netwɜ:k/ kate; sare
odd /ɒd/ arraro, bitxi
out of /'aʊt əv/ -tik (aurrera)
over the top /əʊvə ðə 'tɒp/ ahohandi, gehiegizko
overcome /əʊvə'kʌm/ gainditu
owe /əʊ/ (dirua) zor
pay a visit /peɪ ə 'vɪzɪt/ bisita egin
pay attention /peɪ ə'tenʃn/ arreta jarri
pay back /peɪ 'bæk/ (dirua) itzuli, ordaindu
pay the price /peɪ ðə 'praɪs/ ondorioak ordaindu
pay your own way /peɪ jɔ: əʊn 'weɪ/ norbere gastuak ordaindu
persuasive /pə'sweɪsɪv/ limurtzaile, konbentzitzen duen
powerful /'paʊəfl/ txundigarri
prevent /prɪ'vent/ galarazi, eragotzi
product /'prɒdʌkt/ produktu (~ *placement*: produktuaren kokapen)
profit /'prɒfɪt/ onura
publicity stunt /pʌb'lɪsəti stʌnt/ publizitate-amarru
purchase /'pɜ:tʃəs/ erosi
record /rɪ'kɔ:d/ grabatu
shoot /ʃu:t/ egin, atera; tiro egin; filmatu
sign /saɪn/ horma-irudi, kartel; seinale
skip /skɪp/ pasatzen utzi, saltatu
sophisticated /sə'fɪstɪkeɪtɪd/ sofistikatu, fin
spectator /spek'teɪtə/ ikus-entzule
sponsor /'spɒnsə/ babesle
survey /'sɜ:veɪ/ ikerketa, inkesta
tolerate /'tɒləreɪt/ onartu, toleratu, jasan
trend /trend/ joera; moda
unfair /ʌn'feə/ ez bidezko
willing /'wɪlɪŋ/ prest, gertu

Expressing Opinions

What do you think? /wɒt du: ju: 'θɪŋk/	Zer iruditzen?
Why do you think so? /waɪ du: ju: 'θɪŋk səʊ/	Zergatik uste duzu hori?
I have to admit that ... /aɪ həv tə əd'mɪt ðæt/	-ela onartu beharra dut.
I think that ... /aɪ 'θɪŋk ðæt/	Uste dut ... -ela
Personally, ... /'pɜ:sənəli/	Nire ustez, ... / Pertsonalki, ...
I suppose ... /aɪ sə'pəʊz/	Pentsatzen dut...
In my opinion, ... /ɪn maɪ ə'pɪnjən/	Nire iritziz, ...
But don't you think ...? /bət 'dəʊnt ju: θɪŋk/	Baina ez al duzu uste...?

Useful Expressions

First of all, ... /'fɜ:st ɒv ɔ:l/	Lehenik eta behin, ...
I believe ... /aɪ bɪ'li:v/	Uste dut...
In my opinion, ... /ɪn 'maɪ əpɪnən/	Nire iritziz, ...
It's a fact that ... /ɪts ə 'fækt ðæt/	Egia zera da...
For example, ... /fə ɪg'zɑ:mpl/	Adibidez, ...
For this reason, ... /fə ðɪs 'ri:zn/	Hori dela eta, ...
In conclusion, ... /ɪn kən'klu:ʒn/	Bukatzeko, ...
To sum up, ... /tə 'sʌm ʌp/	Laburbilduz, ...

UNIT 3

admire /əd'maɪə/ miretsi

appeal to /ə'pi:l tə/ gustatu, erakarri

atmosphere /'ætməsfɪə/ giro

autograph (n) /'ɔ:təgræf/ autografo

autograph (v) /'ɔ:təgræf/ sinatu, eskaini

award /ə'wɔ:d/ sari

awesome (*Am. Eng.*) /'ɔ:səm/ berebiziko, egundoko

be around /bi: ə'raʊnd/ bertan egon, existitu, egon

bizarre /bɪ'zɑ:/ bitxi, arraro

boo /bu:/ txistu jo, oihuka hasi

book a ticket /bʊk ə 'tɪkɪt/ sarrera erreserbatu / gorde

branch /brɑ:ntʃ/ sukurtsal, filial

break up /breɪk 'ʌp/ (zatitan) puskatu; (harremana) hautsi, banandu

call off /kɔ:l 'ɒf/ bertan behera gelditu

cheer /tʃɪə/ bibaka aritu

clap /klæp/ txalo jo

come down on /kʌm 'daʊn ɒn/ -ekin oso zorrotza izan, gogor kritikatu

costume /'kɒstju:m/ jantzi; mozorro

currently /'kʌrəntli/ gaur egun

dazzling /'dæzlɪŋ/ liluragarri, itsugarri

disapprove of /dɪsə'pru:v əv/ uste onean ez izan

display /dɪ'spleɪ/ erakutsi

disturbing /dɪ'stɜ:bɪŋ/ kezkagarri, arduragarri

encourage /ɪn'kʌrɪdʒ/ animatu, adoretu

enthusiastic /ɪnθju:zi'æstɪk/ sutsu, gartsu

fad /fæd/ moda

fit in /fɪt 'ɪn/ bat etorri, egokitu; denbora aurkitu

for years to come /fɔ: 'jɪəz tə kʌm/ por / urte askoan

front-row seat /'frʌntrəʊ si:t/ lehen ilarako eserleku

go wild /gəʊ 'waɪld/ zoratu, erotuta bezala jarri

hairdo /'heədu:/ orrazkera

huge hit /'hju:dʒ hɪt/ arrakasta itzel

in the spotlight /ɪn ðə 'spɒtlaɪt/ atentzio gunean

interval /'ɪntəvl/ atsedenaldi

keep at /'ki:p æt/ jarraitu, pertseberatu

lighting /'laɪtɪŋ/ argiztapen

live up to /lɪv 'ʌp tə/ neurria eman, espero bezala aritu; bete

look up to /lʊk 'ʌp tə/ miretsi

lucky break /lʌki 'breɪk/ zorte on, txiripa

make a comeback /meɪk ə 'kʌmbæk/ berragertu; eszenatokira itzuli

make it /'meɪk ɪt/ urrutira iritsi (~ *big*: arrakasta izan)

media exposure /mi:diə ɪk'spəʊʒə/ hedabideetako publizitate

onstage /ɒn'steɪdʒ/ al / eszenatokian

outrageous /aʊt'reɪdʒəs/ bitxi; iraingarri

overnight /əʊvə'naɪt/ egun batetik bestera

packed /pækt/ gainezka

performance /pə'fɔ:məns/ emanaldi

prestigious /pre'stɪdʒəs/ entzutetsu, ospetsu

publicity /pʌb'lɪsəti/ publizitate

put on /pʊt 'ɒn/ antzeztu; (arropa) jantzi

rehearse /rɪ'hɜ:s/ entseatu, saioak egin

review /rɪ'vju:/ kritika

role model /'rəʊl mɒdl/ jokamolde-eredu

rumour /'ru:mə/ zurrumurru

scandal /'skændl/ iskanbila

sell out /'sel aʊt/ agortu, (sarrera guztiak) saldu

set /set/ eszenatoki, dekoratu

show off /ʃəʊ 'ɒf/ harro agertu

sixth-form student /sɪksθfɔ:m 'stju:dnt/ Batxilerreko ikasle

stand for /'stænd fə/ esan nahi

stand out /stænd 'aʊt/ nabarmendu

stand up for /stænd 'ʌp fə/ defendatu

support /sə'pɔ:t/ babestu

take off /teɪk 'ɒf/ aireratu; arrakasta izaten hasi

trendsetter /'trendsetə/ moda-abiarazle, joera ezartzen duen pertsona

unique /ju:'ni:k/ bakar, salbuespenezko, ezohiko

unknown /ʌn'nəʊn/ ezezagun

venue /'venju:/ ospakizun-toki

waitress /'weɪtrəs/ zerbitzari lanetan aritu

wealthy /'welθi/ dirudun, aberats

weird /wɪəd/ arraro, bitxi

worship /'wɜ:ʃɪp/ gurtu, miretsi

Comparing Pictures

Both pictures show ... /'bəʊθ pɪktʃəz ʃəʊ/	Bi argazkiek erakusten dute...
In this picture ... , while in this one, ... /ɪn 'ðɪs pɪktʃə ... waɪl ɪn 'ðɪs wʌn/	Argazki honetan... , bestean, berriz, ...
The pictures are quite different ... /ðə pɪktʃəz ɑ: kwaɪt 'dɪfrənt/	Argazkiak nahiko desberdinak dira...
One difference is that .... /wʌn 'dɪfrəns ɪz ðæt/	Desberdintasun bat honakoa da...
The pictures are similar because ... /ðə pɪktʃəz ɑ: 'sɪmələ bɪkɒz/	Argazkiak antzekoak dira, zeren eta...
Another similarity is ... /ənʌðə sɪmə'lærəti ɪz/	Beste berdintasun bat zera da...

Useful Expressions

Last week, ... /lɑ:st 'wi:k/	Joan den astean, ...
The atmosphere was ... /ði: 'ætməsfɪə wəz/	Giroa ... izan zen.

At first, ... /ət 'fɜ:st/	Hasiera batean, ...
Then ... /ðen/	Ondoren, ...
The crowd / audience ... /ðə 'kraʊd / 'ɔ:diəns/	Ikus-entzuleak...
It was a fantastic / disappointing ... /ɪt wəz ə fæn'tæstɪk / dɪsə'pɔɪntɪŋ/	Zoragarria / Etsigarria izan zen...
In the end, ... /ɪn ði: 'end/	Azkenean...
Suddenly, ... /'sʌdənli/	Bat-batean, ...
Luckily, ... /'lʌkɪli/	Zorionez, ...
Unfortunately, .../ʌn'fɔ:tʃənətli/	Zoritxarrez, ...

UNIT 4

active /'æktɪv/ gogotsu, langile

activist /'æktɪvɪst/ ekintzaile

approach /ə'prəʊtʃ/ -ra hurbildu; -ra zuzendu

approve (of) /ə'pru:v əv/ ados egon, bat etorri

auction /'ɔ:kʃn/ enkante

avoid /ə'vɔɪd/ saihestu, eragotzi

ban /bæn/ debekatu

believable /bɪ'li:vəbl/ sinesgarri, egiantzeko

bid (n) /bɪd/ eskaintza

bid (v) /bɪd/ eskaintza handiagoa egin

can't face /'kɑ:nt feɪs/ ezin aurre egin

charged with /'tʃɑ:dʒd wɪð/ -gatik akusatu / salatu

clerk /klɑ:k/ funtzionario, langile

complete /kəm'pli:t/ beteta, burututa

convicted /kən'vɪktɪd/ zigortu, kondenatu *(be ~ of:* -gatik kondenatuta egon)

cool /ku:l/ hoztu

court /kɔ:t/ epaitegi

crime /kraɪm/ delitu

cut down /kʌt 'daʊn/ bota, deforestatu

damage /'dæmɪdʒ/ kaltetu, izorratu

deforestation /di:fɒrɪ'steɪʃn/ oihan-galtze, deforestazio

demonstrate /'demənstreɪt/ kale-agerraldia egin

destroy /dɪ'strɔɪ/ suntsitu

disapprove (of) /dɪsə'pru:v əv/ kontra egon, gaitzetsi

dishonest /dɪs'ɒnɪst/ desonestu

dispose of /dɪ'spəʊz əv/ bota, gainetik kendu

drilling /'drɪlɪŋ/ zulaketa

dump /dʌmp/ isuri, jaurti

endangered /ɪn'deɪndʒəd/ galtze arriskuan

exploit /ɪk'splɔɪt/ ustiatu, esplotatu

face /feɪs/ -i aurre egin

face charges /feɪs 'tʃɑ:dʒɪz/ karguei / salaketa bati aurre egin

face facts /feɪs 'fækts/ ekintzei / errealitateari aurre egin

face the consequences /feɪs ðə 'kɒnsɪkwənsɪz/ ondorioei aurre egin

freedom /'fri:dəm/ askatasun

fuel /'fju:əl/ erregai

global warming /gləʊbl 'wɔ:mɪŋ/ Lurraren berotze

greenhouse effect /'gri:nhaʊs ɪfekt/ berotegi-efektu

guilty /'gɪlti/ errudun

honest /'ɒnɪst/ onest, zintzo

illegal /ɪ'li:gl/ legez kontrako, ilegal

impolite /ɪmpə'laɪt/ gaizki hezitako; lotsagabe

in shock /ɪn 'ʃɒk/ hunkitu

inactive /ɪn'æktɪv/ geldo, motel, nagi

incomplete /ɪnkəm'pli:t/ osatugabe

intercity /ɪntə'sɪti/ hiriarteko

international /ɪntə'næʃnəl/ nazioarteko

landfill /'lændfɪl/ zabortegi

leak /li:k/ isuri

legal /'li:gl/ legezko

litter /'lɪtə/ zabor, hondakin

lobby /'lɒbi/ atondo, hall, itxarongela

misbehave /mɪsbɪ'heɪv/ gaizki portatu

misunderstand /mɪsʌndə'stænd/ gaizki ulertu

outspoken /aʊt'spəʊkən/ argi eta garbi hitz egiten duen; egiazale

overcrowded /əʊvə'kraʊdɪd/ gainpopulatu

overpopulated /əʊvə'pɒpju:leɪtɪd/ gainpopulatu

petrol-burning /'petrəlbɜ:nɪŋ/ gasolinazko

polite /pə'laɪt/ adeitsu; heziketa oneko

pollutant /pə'lu:tənt/ (substantzia) kutsakor

pollute /pə'lu:t/ kutsatu

power station /'paʊə steɪʃn/ zentral elektriko

pristine /'prɪsti:n/ jatorrizko, erabili gabeko, garbi

rebuild /ri:'bɪld/ berreraiki

reduce /rɪ'dju:s/ murriztu

regret /rɪ'gret/ damutu

renewable energy /rɪnju:əbl 'enədʒi/ energia berriztagarri(ak)

replace /rɪ'pleɪs/ ordeztu; aldatu

reuse /ri:'ju:z/ berrerabili

smog /smɒg/ ke-laino kutsakor

solar power /səʊlə 'paʊə/ eguzki-energia

source /sɔ:s/ iturri; sorburu, jatorri

spoilt /spɔɪlt/ hondaturik, izorraturik

supply /sə'plaɪ/ -z hornitu, eman

threaten /'θretn/ mehatxatu

treasure /'treʒə/ altxor

trial /'traɪəl/ epaiketa (*stand ~*: epaitua izan)

unbelievable /ʌnbɪ'li:vəbl/ sinesgaitz

underestimate /ʌndə'estɪmeɪt/ gutxietsi
underpaid /ʌndə'peɪd/ gaizki ordaindutako
underweight /ʌndə'weɪt/ pisu urriko
undeveloped /ʌndɪ'veləpt/ esplotatu / ustiatu gabeko
unexpected /ʌnɪk'spektɪd/ ustekabeko
unspoilt /ʌn'spɔɪlt/ jatorrizko egoeran
urbanisation /ɜ:bənaɪ'zeɪʃn/ urbanizazio, hiriko hazkunde
waste /weɪst/ hondakin
water shortage /'wɔ:tə ʃɔ:tɪdʒ/ ur eskasia / gabezia
wilderness /'wɪldənəs/ lur malkartsu; natura-parke (*Am. Eng.*)
wildlife /'waɪldlaɪf/ fauna

Exchanging Information

What is it? /wɒt 'ɪz ɪt/ Zer da hori?
What does it look like? /wɒt dʌz ɪt 'lʊk laɪk/ Nolakoa da?
What is it made of? /wɒt ɪz ɪt 'meɪd əv/ Zerekin dago egina?
How does it help the environment? /haʊ dʌz ɪt help ði: ɪn'vaɪrənmənt/ Nola laguntzen dio inguruneari?
What else can you tell me about it? /wɒt els kən ju: 'tel mi: əbaʊt ɪt/ Zer gehiago konta diezadakezu horri buruz?
What are the disadvantages? /wɒt ɑ: ðə dɪsəd'vɑ:ntɪdʒɪz/ Zer desabantaila ditu?
Is it being used yet? /ɪz ɪt bi:ɪŋ 'ju:sd jet/ Erabiltzen al dute jada?

Useful Expressions

As well as ... /əz 'wel əz/ -z gain...
Moreover, ... /mɔ:r'əʊvə/ Gainera, ...
Apparently, ... /ə'pærəntli/ Itxura denez, ...
Consequently, ... /'kɒnsɪkwəntli/ Ondorioz, ...
If ... /ɪf/ Baldin eta...
In short, ... /ɪn 'ʃɔ:t/ Laburbilduz, ...
Obviously, ... /'ɒbviəsli/ Ezbairik gabe, ...
Although ... /ɔ:l'ðəʊ/ Nahiz eta...

UNIT 5

accomplished /ə'kʌmplɪʃt/ talentu handiko, trebe
attack /ə'tæk/ eraso
bound to /'baʊnd tə/ -ela seguru
bread and butter /bred ənd 'bʌtə/ elikagai, bizigai
bring home the bacon /brɪŋ həʊm ðə 'beɪkən/ etxera dirua eraman
call the shots /kɔ:l ðə 'ʃɒts/ nagusi / protagonista izan
challenge /'tʃælənʤ/ erronka izan
college /'kɒlɪʤ/ unibertsitate
confident /'kɒnfɪdənt/ buru-lasai, uste osoa duen
cooperative /kəʊ'ɒpərətɪv/ laguntzeko prest dagoen, lagunkoi
daintily /'deɪntili/ kontu handiz, samurtasunez
dedicated /'dedɪkeɪtɪd/ (norbaiti, zerbaiti) buru-belarri emana
down payment /daʊn 'peɪmənt/ sarrera, hasierako ordainketa
enclose /ɪn'kləʊz/ erantsi, gehitu
experienced /ɪk'spɪəriənst/ eskarmentudun
fire /'faɪə/ (lanetik) kaleratu
flourish /'flʌrɪʃ/ aurrera / gora egin
full-time job /fʊltaɪm 'ʤɒb/ egun osoko lanaldi
get the sack /get ðə 'sæk/ kaleratua izan
get training /get 'treɪnɪŋ/ prestakuntza jaso
hard-working /hɑ:d'wɜ:kɪŋ/ langile sutsu
have got common sense /həv gɒt kɒmən 'sens/ sen ona eduki
hold down a job /həʊld daʊn ə 'ʤɒb/ lanpostua mantendu, postu berean jarraitu
in charge /ɪn 'tʃɑ:ʤ/ -en kargu
knowledge /'nɒlɪʤ/ ezagutza, jakite-maila
make a living /meɪk ə 'lɪvɪŋ/ bizimodua atera
mature /mə'tʃʊə/ heldu
odd jobs /ɒd 'ʤɒbz/ lantxoak, noizbehinkako lanak
organised /'ɔ:gənaɪzd/ organizatu
overtime /'əʊvətaɪm/ aparteko orduak
(get) paid peanuts /get peɪd 'pi:nʌts/ huskeria bat irabazi
part time /pɑ:t'taɪm/ lanaldi labur
people skills /'pi:pl skɪlz/ jendetasun
presume /prɪ'zju:m/ uste izan, imajinatu
privilege /'prɪvəlɪʤ/ abantaila, ohore
promote /prə'məʊt/ mailaz igo (*be ~ed*: mailaz goratua izan)
propose /prə'pəʊz/ proposatu, iradoki
punctual /'pʌŋktʃʊəl/ garaiz iristen den
pursuit /pə'sju:t/ bilaketa, bilatze
raise /reɪz/ hazi
reliable /rɪ'laɪəbl/ konfiantzazko, zintzo
resign /rɪ'zaɪn/ dimititu, uko egin

rise /raɪz/ igoera

run a business /rʌn ə 'bɪznəs/ negozio bat kudeatu / zuzendu

run away /rʌn ə'weɪ/ ihes / alde egin

see the point /si: ðə 'pɔɪnt/ zergatia ulertu / ikusi

self-employed /selfɪm'plɔɪd/ autonomo

shifts /ʃɪfts/ txandak

show (someone) the ropes /ʃəʊ sʌmwʌn ðə 'rəʊps/ (norbaiti) nola funtzionatzen duen / nola ibiltzen den erakutsi

skilled /skɪld/ aditu, jakitun

staff /stɑ:f/ pertsonal, langileak

steady job /stedi 'dʒɒb/ lanpostu finko

stuff /stʌf/ tresnak, tramankuluak

substantial /səb'stænʃl/ garrantzitsu, gogoangarri

switch /swɪtʃ/ -z aldatu

team player /'ti:m pleɪə/ talde lanean ongi aritzen den

well paid /wel 'peɪd/ ongi ordaindutako

work (one's) way to the top /wɜ:k wʌnz weɪ tə ðə 'tɒp/ gailurrera iritsi (norberaren merezimenduengatik)

work well under pressure /wɜ:k wel ʌndə 'preʃə/ presiopean lanean ongi aritu

zip line /'zɪp laɪn/ tirolina

A Job Interview

What are your plans for the future? /wɒt ə jɔ: plænz fɔ: ðə 'fju:tʃə/	Zer egitasmo dituzu etorkizunerako?
Could you tell me about the job / company? /kəd ju: tel mi: əbaʊt ðə 'dʒɒb / 'kʌmpəni/	Hitz egingo al zenidake lanari / enpresari buruz?
What work experience have you got? /wɒt 'wɜ:k ɪkspɪəriəns hæv ju: gɒt/	Zer eskarmentu duzu lanean?
Why do you think you'd be good at this job? /waɪ du: ju: θɪŋk ju:d bi: 'gʊd ət ðɪs dʒɒb/	Zein esango zenuke direla zure ezaugarri onenak?
May I ask what the salary would be? /meɪ aɪ ɑ:sk wɒt ðə 'sælәri wʊd bi:/	Galde dezaket zein izango litzatekeen soldata?
What are the working hours? /wɒt ɑ: ðə 'wɜ:kɪŋ aʊəz/	Zein da lanordua?
When did you finish school? /wen dɪd ju: fɪnɪʃ 'sku:l/	Noiz bukatu zenituen ikasketak?
What would you say are your best characteristics? /wɒt wʊd ju: seɪ ɑ: jɔ: best kærəktə'rɪstɪks/	Zeintzuk esango zenuke direla zure ezaugarri onenak?

Useful Expressions

Dear Sir / Madam, /dɪə 'sɜ: / 'mædəm/	… Jaun / Andre preziatua:
I am writing in response to ... /aɪ əm 'raɪtɪŋ ɪn rɪspɒns tə/	-i erantzunez idazten dizut.
I would like to apply for ... /aɪ wʊd laɪk tə ə'plaɪ fɔ:/	…eskatu nahi nuke.
I feel I am well suited ... /aɪ fi:l aɪ əm wel 'su:tɪd/	Uste dut gai naizela…
I hope you will consider my application favourably. /aɪ həʊp ju: wɪl kənsɪdə maɪ æplɪkeɪʃn 'feɪvərəbli/	Nire eskaera kontuan hartuko duzuelakoan.
I look forward to your reply. /aɪ lʊk 'fɔ:wəd tə jɔ: rɪplaɪ/	Zure erantzunaren zain,
Yours faithfully, / jɔ:z 'feɪθfəli/	Adeitasunez,

UNIT 6

admit /əd'mɪt/ aitortu, onartu

alive /ə'laɪv/ bizirik

ban /bæn/ debeku

bonnet /'bɒnɪt/ kapot

boot /bu:t/ maletategi

break a habit /breɪk ə 'hæbɪt/ ohitura galdu

break down /breɪk 'daʊn/ izorratu, matxuratu

campaign /kæm'peɪn/ kanpaina

cautious /'kɔ:ʃəs/ zuhur, arduratsu

contend /kən'tend/ baietsi

dead end /ded 'end/ kale itsu

delay /dɪ'leɪ/ atzeratu

develop /dɪ'veləp/ garatu, sortu

distract /dɪ'strækt/ arreta galdu, distraitu

drop off /drɒp 'ɒf/ (autoarekin) utzi, laga

enforce /ɪn'fɔ:s/ betearazi

exit /'eksɪt/ irteera

fancy /'fænsi/ gustuko izan, gogoa izan

fatal /'feɪtl/ hilgarri, heriotza eragiten duen, zoritxarreko

fine /faɪn/ isun

head-on collision /hedɒn kə'lɪʒn/ aurrez aurreko talka

hoot /hu:t/ klaxona jo

indicate /'ɪndɪkeɪt/ adierazi, erakutsi, seinaleztatu

inexperienced /ɪnɪk'spɪəriənst/ ezjakin

jaywalk /'dʒeɪwɔ:k/ zuhurtziagabe gurutzatu bidea

junction /'dʒʌŋkʃn/ bidegurutze

lane /leɪn/ errai

lead to /'li:d tə/ -ra eraman / eroan

motorist /'məʊtərɪst/ gidari, txofer

motorway /'məʊtəweɪ/ autobide

oncoming /'ɒnkʌmɪŋ/ kontrako noranzkoan datorren
one-way /wʌn'weɪ/ noranzko bakar
overtake /əʊvə'teɪk/ aurreratu
pavement /'peɪvmənt/ espaloi
pedestrian /pə'destriən/ oinezko
pick up /pɪk 'ʌp/ jaso, bila joan
pledge /pledʒ/ konpromiso, promes
plough into /plaʊ 'ɪntə/ (zerbaiten kontra) talka egin, (zerbait) jo
poll /pəʊl/ inkesta, galdeketa
prove /pru:v/ frogatu, egiaztatu
pull into /pʊl 'ɪntə/ (garraioa) -n gelditu
pull over /pʊl 'əʊvə/ alde batera mugitu / eraman
put out /pʊt 'aʊt/ hedatu, zabaldu
reckless /'reklәs/ ausartegi
resist the urge /rɪ'zɪst ðɪ ɜ:dʒ/ bulkada / nahiari eutsi
right of way /raɪt əv 'weɪ/ (bidearen) lehentasun
roundabout /'raʊndəbaʊt/ biribilgune
run over /rʌn 'əʊvə/ (garraioarekin) harrapatu
rush hour /'rʌʃ aʊə/ puntako ordu
safe /seɪf/ onik, seguru
seat belt /'si:t belt/ segurtasun-uhal
slow down /sləʊ 'daʊn/ abiadura moteldu, balaztatu
slow-motion /sləʊ'məʊʃn/ kamera geldo
speed limit /'spi:d lɪmɪt/ abiadura-muga
speed up /spi:d 'ʌp/ azeleratu, azkar ibili
speeding /'spi:dɪŋ/ gehiegizko abiadura
(be) stuck /bi: 'stʌk/ oztopaturik / trabaturik (egon)
swerve /swɜ:v/ bortizki biratu
tempt /tempt/ tentatu, zirikatu
tough /tʌf/ gogor, zail
traffic jam /'træfɪk dʒæm/ auto-ilara
trapped /træpt/ harrapaturik
(be) unaware /bi: ʌnə'weə/ ez konturatu, ez jakinean (egon)
victim /'vɪktɪm/ biktima
vividly /'vɪvɪdli/ argi eta garbi, esplizituko
vulnerable /'vʌlnərəbl/ zaurgarri, ahul
worldwide /'wɜ:ldwaɪd/ mundu mailako; mundu guztian
zebra crossing /zebrə 'krɒsɪŋ/ oinezkoen pasabide

Reaching an Agreement

I disagree. /aɪ dɪsə'gri:/	Ez nator bat.
That's not how I see it. /ðæts 'nɒt haʊ aɪ si: ɪt/	Nik ez dut horrela ikusten.
I suppose you're right, but ... /aɪ sə'pəʊz jʊə raɪt bʌt/	Arrazoi duzula suposatzen dut, baina...
No way! /nəʊ 'weɪ/	Ezta pentsatu ere!
I see your point. /aɪ si: jɔ: 'pɔɪnt/	Ulertzen dizut.
Exactly! All right then, we've agreed ... /ɪg'zæktli ɔ:l raɪt ðen, wi:v ə'gri:d/	Hori da! Ongi beraz, ados gaude...
I think you're wrong. /aɪ θɪŋk jʊə 'rɒŋ/	Deskuidatuta / Oker zaudela uste dut.
Not in my opinion. /nɒt ɪn 'maɪ əpɪnjən/	Nire iritziz, ez.
I see what you mean. /aɪ 'si: wɒt ju: mi:n/	Badakit zer esan nahi duzun.
I suppose that's true, but ... /aɪ sə'pəʊz ðæts tru: bət/	Egia izango da hori, baina...
Absolutely! /æbsə'lu:tli/	Bai horixe!, Jakina!
OK, so we've decided ... /əʊ'keɪ səʊ wi:v dɪsaɪdɪd/	Beraz, ongi, erabaki dugu...
Oh, come on! /əʊ 'kʌm ɒn/	Tira!, Goazen!

Useful Expressions

I (strongly) think / feel / believe ... /aɪ (strɒŋli) 'θɪŋk / 'fi:l/ bɪ'li:v ðæt/	-ela uste dut (benetan).
In my opinion, ... /ɪn maɪ ə'pɪnjən/	Nire iritziz...
As I see it, ... /əz aɪ 'si: ɪt/	Nik ikusten dudanez...
Personally, ... /'pɜ:sənəli/	Ni(k) neu(k)...
There's no doubt that ... /ðeəz nəʊ 'daʊt ðæt/	-ela ez dago zalantzarik.
For instance / example ... /fɔ: 'ɪnstəns / ɪg'zɑ:mpl/	Adibidez...
such as ... /'sʌtʃ əz/	esate baterako...
To sum up ... /tə 'sʌm ʌp/	Hitz batean..., Laburbiltzeko...
In conclusion ... /ɪn kən'klu:ʒn/	Bukatzeko...

PHRASAL VERBS

break down: matxuratu, hondatu
break up: (zatitxoetan) hautsi; hautsi (harremana), banandu
call off: bertan behera gelditu
call out: iragarri, oihu egin
come back: itzuli
come down on: -ekin zorrotza izan, gogor kritikatu
come up with: proposatu, otu
cut back on: murriztu
drop off: (autoan zoazela toki batean) utzi, laga
drop out (of): (ekintza, ohitura bati) utzi
end up: bukatu
feel like: gogoa izan
fill in: (inprimakia, agiria) bete
find out: jakin, berri izan
fit in: bat etorri, egokitu; denbora aurkitu
get along: ongi konpondu
get back: itzuli, bueltatu; berreskuratu
get by: moldatu, konpondu
get out: (garraio batetik) jaitsi
get together: elkartu, bildu
give up: amore eman, utzi
go out (with): (norbaitekin) atera
grow up: hezi, hazi
hand out: banatu
hang out: denbora-pasa egon / ibili
keep at: jarraitu, pertseberatu
lie down: etzan
live up to: -en mailan egon; -en arabera bizi izan; bete
log in: saioa hasi
log out: saioa itxi
look after: (norbait) zaindu
look for: bila ibili
look forward to: irrikatu, desio izan
look out: kontuz ibili
look out over: goitik begiratu
look up: (informazioa) aurkitu
look up to: miretsi
pass around: besteei pasatu
pick up: altxatu, lurretik jaso, norbaiten bila joan
plough into: -en kontra talka egin / jo
point out: seinalatu
pull into: (garraioan) gelditu
pull over: alde batera egin / gelditu
put off: atzeratu, beste baterako utzi
put on: antzeztu; (arropa) jantzi
run away: ihes egin, alde egin
run out of: -ik gabe gelditu
run over: (garraio batek) harrapatu
set up: zutitu, eraiki
show off: harro agertu
show up: azaldu, iritsi, (leku batera) agertu
sit down: eseri
slow down: abiadura mantsotu, polikiago joan
speed up: azeleratu, azkar ibili
stand for: esan nahi
stand out: nabarmendu
stand up for: defendatu
start out with: -ekin hasi
start up: martxan jarri, hasi
take after: (norbaiten) antza izan
take off: (hegazkina) aireratu; arrakasta izaten hasi
take on: kontratatu
take part in: -n parte hartu
talk back: gaizki erantzun, ihardetsi
talk down to: (norbaiti) mespretxuz hitz egin
talk into: (zerbait) egiteko asmoa buruan sartu
talk out of: (zerbait egiteko asmoa) burutik kendu
talk over: -i buruz hitz egin / eztabaidatu
try on: probatu
turn back: itzuli
turn down: uko egin, baztertu; (bolumena) jaitsi
turn in: entregatu
turn into: bihurtu, transformatu, eraldatu
turn off: itzali, entxufea atera
turn on: (tresna) piztu
turn out: atera; bertaratu, joan
turn to: (norbaitengana) jo
turn up: (bolumena) igo
watch out: kontuz ibili
work out: funtzionatu
write down: oharrak hartu / idatzi

PREPOSITIONS

VERBS + PREPOSITIONS

admit to: (-en errudun) aitortu
agree on: -tan ados jarri / bat etorri
agree with: -kin ados egon
aim to: helburutzat izan
appeal to: gustatu, erakarri
appear in: -n agertu
argue with: -ekin eztabaidatu
arrive at: (toki batera) iritsi
arrive in: (hiri, herrialde batera) iritsi
believe in: -n sinetsi
belong to: -ena / -koa izan
break up with: -(en)gandik banatu, -ekiko lotura hautsi
compete with: -ekin lehian aritu
concentrate on: (zerbaitetan) arreta jarri
connect to: -ekin lotu
criticise for: -gatik kritikatu
deal with: -i buruz izan; -en kargu hartu
depend on: -en menpe egon; -ekin kontatu
direct to: non dagoen azaldu, -rantz bideratu
dream of: -ekin amets egin; bururatu, otu
forget about: -ekin ahaztu
hear about: -en berri izan
identify with: -ekin identifikatu
lead to: -ra bideratu, (nonbaitera) eraman
listen to: (-i) entzun
participate in: (kirol bat) praktikatu; -n parte hartu
pay for: -(en)gatik ordaindu
prepare for: -t(z)eko prestatu
provide for: -rako eman
rely on: -ekin fidatu
remind of: gogorarazi, gogora ekarri
result in: ondoriotzat izan
return to: -ra itzuli
search for: bila ibili
succeed in: -n arrakasta izan
switch to: -ra aldatu
talk about: -i buruz hitz egin
talk to / with: -ekin hitz egin
think about: -i buruzko iritzia eman; -n /-(en)gan pentsatu
think of: -n / -(en)gan pentsatu
wait for: -en zain egon
write about: -i buruz idatzi

NOUNS + PREPOSITIONS

account of: -en kontaketa
chance of: -t(z)eko aukera
demand for: -en eskaera / demanda
effect on: -engan / -n eragina
end of: -en amaiera
example of: -en adibide
form of: -t(z)eko era / modu
group of: -en talde
increase in: -n igoera
intention of: -t(z)eko intentzio
need for: -t(z)eko behar
part of: -en zati
reason for: -t(z)eko arrazoi
sense of: -en sentsazio
series of: -en segida / multzo
solution to: -t(z)eko irtenbide
source of: -en iturri
team of: -en talde
way of: -t(z)eko modu / era

ADJECTIVES + PREPOSITIONS

associated with: -ekin lotu
based on: -n oinarritu
charged with: -gatik salatu / akusatu
created by: -k sortu
destructive to: -entzat/ -rako kaltegarri
different from: -(en)gandik /-tik desberdin
evicted from: -tik irtenarazi
exposed to: ikusgai
good at: (-n, -entzat, -rako) on
interested in: -n, -ekin interesatu
invented by: -k asmatu
involved in: -n nahasi
mad about: -ekin txoratu
raised by: -k mahaigaineratu
relevant to: -entzat garrantzitsu
replaced by: -ekin ordezkatu
similar to: -en antzeko
tired of: -ekin / -z nekatu
upset with: -ekin haserre, (norbaitekin) minduta
willing to: -rako, -t(z)eko prest
worried about: -z kezkatu

Irregular Verbs

Base Form (V1)	Past Simple (V2)	Past Participle (V3)	Euskara
be /biː/	**was / were** /wɒz/wɜː/	**been** /biːn/	izan
beat /biːt/	**beat** /biːt/	**beaten** /'biːtn/	jo
become/bɪ'kʌm/	**became** /bɪ'keɪm/	**become** /bɪ'kʌm/	bihurtu, bilakatu
begin /bɪ'gɪn/	**began** /bɪ'gæn/	**begun** /bɪ'gʌn/	hasi
bend /bend/	**bent** /bent/	**bent** /bent/	tolestu, okertu
bet /bet/	**bet** /bet/	**bet** /bet/	apustu egin
bite /baɪt/	**bit** /bɪt/	**bitten** /'bɪtn/	kosk egin, hozka egin
bleed /bliːd/	**bled** /bled/	**bled** /bled/	odola jario
blow /bləʊ/	**blew** /bluː/	**blown** /bləʊn/	putz egin
break /breɪk/	**broke** /brəʊk/	**broken** /'brəʊkn/	apurtu
bring /brɪŋ/	**brought** /brɔːt/	**brought** /brɔːt/	ekarri
build /bɪld/	**built** /bɪlt/	**built** /bɪlt/	eraiki
burn /bɜːn/	**burnt / burned** /bɜːnt/bɜːnd/	**burnt / burned** /bɜːnt/bɜːnd/	erre
burst /bɜːst/	**burst** /bɜːst/	**burst** /bɜːst/	lehertu
buy /baɪ/	**bought** /bɔːt/	**bought** /bɔːt/	erosi
catch /kætʃ/	**caught** /kɔːt/	**caught** /kɔːt/	hartu, harrapatu
choose /tʃuːz/	**chose** /tʃəʊz/	**chosen** /'tʃəʊzn/	aukeratu
come /kʌm/	**came** /keɪm/	**come** /kʌm/	etorri
cost /kɒst/	**cost** /kɒst/	**cost** /kɒst/	kostatu
cut /kʌt/	**cut** /kʌt/	**cut** /kʌt/	moztu
deal /diːl/	**dealt** /delt/	**dealt** /delt/	salerosi, tratuan ibili
dig /dɪg/	**dug** /dʌg/	**dug** /dʌg/	aitzurtu, zuloa egin
do /duː/	**did** /dɪd/	**done** /dʌn/	egin
draw /drɔː/	**drew** /druː/	**drawn** /drɔːn/	marraztu
dream /driːm/	**dreamt / dreamed** /dremt/driːmd/	**dreamt / dreamed** /dremt/driːmd/	amets egin
drink /drɪŋk/	**drank** /dræŋk/	**drunk** /drʌŋk/	edan
drive /draɪv/	**drove** /drəʊv/	**driven** /'drɪvn/	gidatu
eat /iːt/	**ate** /eɪt/	**eaten** /'iːtn/	jan
fall /fɔːl/	**fell** /fel/	**fallen** /'fɔːln/	erori
feed /fiːd/	**fed** /fed/	**fed** /fed/	elikatu
feel /fiːl/	**felt** /felt/	**felt** /felt/	sentitu
fight /faɪt/	**fought** /fɔːt/	**fought** /fɔːt/	borrokatu, liskartu
find /faɪnd/	**found** /faʊnd/	**found** /faʊnd/	aurkitu
fly /flaɪ/	**flew** /fluː/	**flown** /fləʊn/	hegan egin
forget /fə'get/	**forgot** /fə'gɒt/	**forgotten** /fə'gɒtn/	ahaztu
forgive /fə'gɪv/	**forgave** /fə'geɪv/	**forgiven** /fə'gɪvn/	barkatu
freeze /friːz/	**froze** /frəʊz/	**frozen** /'frəʊzn/	izoztu
get /get/	**got** /gɒt/	**got** /gɒt/	lortu, jaso
give /gɪv/	**gave** /geɪv/	**given** /'gɪvn/	eman
go /gəʊ/	**went** /went/	**gone** /gɒn/	joan
grow /grəʊ/	**grew** /gruː/	**grown** /grəʊn/	hazi
hang /hæŋ/	**hung / hanged** /hʌŋ/hæŋd/	**hung / hanged** /hʌŋ/hæŋd/	eseki
have /hæv/	**had** /hæd/	**had** /hæd/	eduki
hear /hɪə/	**heard** /hɜːd/	**heard** /hɜːd/	entzun
hide /haɪd/	**hid** /hɪd/	**hidden** /'hɪdn/	ezkutatu
hit /hɪt/	**hit** /hɪt/	**hit** /hɪt/	jo
hold /həʊld/	**held** /held/	**held** /held/	eutsi
hurt /hɜːt/	**hurt** /hɜːt/	**hurt** /hɜːt/	zauritu, min hartu / eman
keep /kiːp/	**kept** /kept/	**kept** /kept/	gorde, mantendu
know /nəʊ/	**knew** /n juː/	**known** /nəʊn/	jakin, ezagutu
lay /leɪ/	**laid** /leɪd/	**laid** /leɪd/	jarri, hedatu
lead /liːd/	**led** /led/	**led** /led/	zuzendu, gidatu
learn /lɜːn/	**learnt / learned** /lɜːnt/lɜːnd/	**learnt / learned** /lɜːnt/lɜːnd/	ikasi
leave /liːv/	**left** /left/	**left** /left/	utzi, irten
lend /lend/	**lent** /lent/	**lent** /lent/	prestatu

Base Form (V1)	Past Simple (V2)	Past Participle (V3)	Euskara
let /let/	**let** /let/	**let** /let/	baimena eman, utzi
lie /laɪ/	**lay** /leɪ/	**lain** /leɪn/	etzan
lie /laɪ/ (regular verb)	**lied** /laɪd/	**lied** /laɪd/	gezurra esan
light /laɪt/	**lit** /lɪt/	**lit** /lɪt/	piztu
lose /luːz/	**lost** /lɒst/	**lost** /lɒst/	galdu
make /meɪk/	**made** /meɪd/	**made** /meɪd/	egin
mean /miːn/	**meant** /ment/	**meant** /ment/	esan nahi izan
meet /miːt/	**met** /met/	**met** /met/	ezagutu; elkartu
pay /peɪ/	**paid** /peɪd/	**paid** /peɪd/	ordaindu
put /pʊt/	**put** /pʊt/	**put** /pʊt/	jarri, ipini
read /riːd/	**read** /red/	**read** /red/	irakurri
ride /raɪd/	**rode** /rəʊd/	**ridden** /'rɪdn/	gainean ibili
ring /rɪŋ/	**rang** /ræŋ/	**rung** /rʌŋ/	deitu
rise /raɪz/	**rose** /rəʊz/	**risen** /'rɪzn/	jaso, altxatu
run /rʌn/	**ran** /ræn/	**run** /rʌn/	korrika egin
say /seɪ/	**said** /sed/	**said** /sed/	esan
see /siː/	**saw** /sɔː/	**seen** /siːn/	ikusi
sell /sel/	**sold** /səʊld/	**sold** /səʊld/	saldu
send /send/	**sent** /sent/	**sent** /sent/	bidali
set /set/	**set** /set/	**set** /set/	ezarri, ipini
sew /səʊ/	**sewed** /səʊd/	**sewn** /səʊn/	josi
shake /ʃeɪk/	**shook** /ʃʊk/	**shaken** /'ʃeɪkn/	eragin, astindu
shine /ʃaɪn/	**shone** /ʃɒn/	**shone** /ʃɒn/	distiratu
shoot /ʃuːt/	**shot** /ʃɒt/	**shot** /ʃɒt/	tiro egin
show /ʃəʊ/	**showed** /ʃəʊd/	**shown** /ʃəʊn/	erakutsi, azaldu
shut /ʃʌt/	**shut** /ʃʌt/	**shut** /ʃʌt/	itxi
sing /sɪŋ/	**sang** /sæŋ/	**sung** /sʌŋ/	abestu
sink /sɪŋk/	**sank** /sæŋk/	**sunk** /sʌŋk/	urperatu, hondoratu
sit /sɪt/	**sat** /sæt/	**sat** /sæt/	eseri
sleep /sliːp/	**slept** /slept/	**slept** /slept/	lo egin
smell /smel/	**smelt / smelled** /smelt/smeld/	**smelt / smelled** /smelt/smeld/	usaindu
speak /spiːk/	**spoke** /spəʊk/	**spoken** /'spəʊkn/	hitz egin
spell /spel/	**spelt / spelled** /spelt/speld/	**spelt / spelled** /spelt/speld/	letreiatu
spend /spend/	**spent** /spent/	**spent** /spent/	gastatu, igaro
spill /spɪl/	**spilt / spilled** /spɪlt/spɪld/	**spilt / spilled**/spɪlt/spɪld/	isuri
spoil /spɔɪl/	**spoilt / spoiled** /spɔɪlt/spɔɪld/	**spoilt / spoiled** /spɔɪlt/spɔɪld/	hondatu, mimatu
spread /spred/	**spread** /spred/	**spread** /spred/	igurtzi, hedatu
spring /sprɪŋ/	**sprang** /spræŋ/	**sprung** /sprʌŋ/	jauzi egin
stand /stænd/	**stood** /stʊd/	**stood** /stʊd/	zutik egon
steal /stiːl/	**stole** /stəʊl/	**stolen** /'stəʊln/	lapurtu
stick /stɪk/	**stuck** /stʌk/	**stuck** /stʌk/	itsatsi
sting /stɪŋ/	**stung** /stʌŋ/	**stung** /stʌŋ/	ziztatu, heldu
swear /sweə/	**swore** /swɔː/	**sworn** /swɔːn/	zin egin
sweep /swiːp/	**swept** /swept/	**swept** /swept/	erratzatu, eskobatu
swim /swɪm/	**swam** /swæm/	**swum** /swʌm/	igeri egin
take /teɪk/	**took** /tʊk/	**taken** /'teɪkn/	hartu
teach /tiːtʃ/	**taught** /tɔːt/	**taught** /tɔːt/	irakatsi
tear /teə/	**tore** /tɔː/	**torn** /tɔːn/	urratu, zartatu
tell /tel/	**told** /təʊld/	**told** /təʊld/	esan, kontatu
think /θɪŋk/	**thought** /θɔːt/	**thought** /θɔːt/	pentsatu
throw /θrəʊ/	**threw** /θruː/	**thrown** /θrəʊn/	bota, jaurti
understand /ʌnde'stænd/	**understood** /ʌnde'stʊd/	**understood** /ʌnde'stʊd/	ulertu
wake up /'weɪk ʌp/	**woke up** /'wəʊk ʌp/	**woken up** /'wəʊkn ʌp/	esnatu
wear /weə/	**wore** /wɔː/	**worn** /wɔːn/	jantzita eraman
win /wɪn/	**won** /wʌn/	**won** /wʌn/	irabazi
write /raɪt/	**wrote** /rəʊt/	**written** /'rɪtn/	idatzi